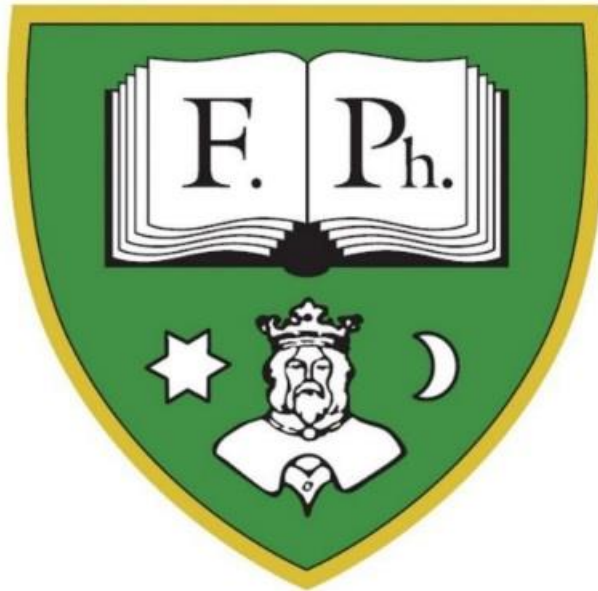

Miskolci Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar

Gyógypedagógia Intézet

**Az állatasszisztált terápia – Kutyaaterápia – a
gyógypedagógiában**

Készítette:

Tegzes Blanka Anna
Gyógypedagógia BA

Konzulens:

Jaskóné Dr. Gácsi Mária Ph.D.
egyetemi docens
Tanárképző Intézet

**Miskolc
2025.**

Tartalom

Bevezetés	1
1. Fogalmi háttér	3
1.1 <i>Fogalom meghatározások:</i>	3
2. Történelmi áttekintés	5
2.1 <i>Az állatasszisztált terápia eredete</i>	5
2.2 <i>Állatasszisztált terápia napjainkban</i>	7
2.3 <i>A Természet és ember kapcsolata: házikedvencek szerepe</i>	9
3. Főbb terápiás állatok	11
3.1 <i>Az állatok emberekre gyakorolt pszichoszociális hatásai</i>	11
3.2 <i>A macska, mint terápiás állat</i>	11
3.3 <i>A ló, mint terápiás állat</i>	13
3.4 <i>A delfin, mint terápiás állat</i>	13
3.5 <i>A nyúl, mint terápiás állat</i>	14
3.6 <i>A kutya, mint társ</i>	15
4. Kutyaterápia a gyógypedagógiában	16
4.1 <i>Kutyaterápia hatásai a mindennapokban</i>	16
4.2 <i>A kutyaterápia hatása a kommunikáció – mozgás – testséma - önértékelés fejlesztésében</i>	19
4.3 <i>A kutyaterápia szerepe az érzékelés- észlelés- kreativitás – szocializáció fejlesztésében</i>	20
5. A kutyás terápia alkalmazása különböző nehézséggel küzdő gyermekeknél	23
5.1 <i>A kutyaterápia alkalmazása autizmussal élő gyermekeknél</i>	23
5.2 <i>Kutyaterápia alkalmazása sajátos nevelési igényű gyermekeknél</i>	24
5.3 <i>A kutyaterápia alkalmazása halmozottan sérült gyermekeknél</i>	25
6. A terápiás kutyák kiválasztása, képzése	26
6.1 <i>A terápiás kutyák kiválasztása</i>	26
6.2 <i>A terápiás kutyák képzése, vizsgálja</i>	28
7. Saját kutatás elemzése	31
7.1 <i>Demográfiai adatok:</i>	32
7.2 <i>Kutatási eredmények bemutatása</i>	35
Összegzés	42
Summary	45
Felhasznált irodalom:	46

Bevezetés

A modern világ gyors tempója és az állandó digitális ingerek hatására a gyermekek figyelmi kapacitása jelentősen csökkent. Az internet és a különböző digitális alkalmazások gyakori használata olyan erős és folyamatos stimulációt biztosít, amely megváltoztatja a gyermekek érzékelési és figyelmi képességeit. Ennek következtében egyre kevésbé érzékenyek a természetes ingerekre, például a madárcsicsergésre, az eső halk kopogására vagy a fák lombjának susogására. A mesék meghallgatása és a hosszabb figyelmet igénylő tevékenységek is egyre nehezebbé válnak számukra.

Számos pedagógiai tapasztalat és kutatás támasztja alá, hogy az állatok képesek megragadni és hosszabb távon is fenntartani a gyermekek figyelmét. Az irántuk való érdeklődés és érzelmi kötődés mintha már születésüktől fogva jelen lenne, különösen a kutyák esetében. A gyermekek gyakran ösztönösen vonzódnak hozzájuk: a kutya puha bundájának érintése megnyugtató hatású lehet, a közös játék vidámságot és örömet hoz számukra, míg a kutya szeretetteljes és barátságos viselkedése magabiztosságot hoz.

Sok gyermek számára az állatokkal való kapcsolat kialakítása egyszerűbb és természetesebb, mint az emberekkel való érintkezés, főként abban az esetben, ha az állat képes egyértelműen kimutatni szeretetét és feltétel nélküli elfogadását.

A kutyaterápia és a gyógypedagógia kapcsolata nagyon harmonikus, mivel a kutyák jelenléte sok gyermek számára ösztönző és érzelmileg támogató hatású. Gyakran előfordul, hogy egy gyermek, ha meglát egy kutyát, azonnal odasietne, hogy megsimogassa, hiszen természetes vonzódást érez irántuk. Ugyanakkor vannak kivételek is, például azok a gyermekek, akik korábban negatív élményeket szereztek egy kutyával kapcsolatban, és emiatt bizalmatlanabbak vagy félnék.

A terápiás kutyák segíthetnek a szociális és kommunikációs készségek fejlesztésében, hozzájárulhatnak a szorongás csökkentéséhez, és játékos, élményszerű módon támogathatják a tanulási folyamatot. Mivel a kutyák feltétel nélkül elfogadják az embereket, a velük való kapcsolat biztonságos környezetet teremt, ahol a gyermekek nyitottabbá válhatnak, és motiváltabbak lesznek a fejlődésre. A kutyaterápia lényege, hogy természetes és játékos formában valósul meg, így a gyermekek számára nem egy kötelező feladat, hanem örömteli élmény.

Dolgozatomban az állatasszisztált terápián belül a kutyaterápia szerepét vizsgálom a gyógypedagógiában. Szeretnék jobban betekintést nyerni afelől, hogy a szülők milyen indokkal iratják be gyermekeiket kutyaterápiára. A téma választása személyes

elhivatottságomból fakad, hiszen mind a gyermekekkel, mind a kutyákkal való munka közel áll hozzám. Az egyetemi tanulmányaim során lehetőségem nyílt megismerkedni az állatasszisztált foglalkozások elméleti és gyakorlati aspektusaival, ami megerősített abban, hogy a jövőben ezen a területen szeretnék elhelyezkedni.

A dolgozatban bemutatom az állatasszisztált tevékenység kialakulását, történeti hátterét, fejlődését, valamint annak pszichológiai és pedagógiai vonatkozásait. Különös figyelmet fordítok a kutyaterápia létrejöttére. Kitérek arra, hogy a kutyaterápia milyen hatással van a gyermekek szociális, érzelmi és kommunikációs készségeinek fejlődésére. Elemzem a terápiás kutyák kiválasztásának és képzésének folyamatát, valamint a vizsgáztatás követelményeit, amelyek biztosítják, hogy ezek az állatok biztonságosan és hatékonyan vehessenek részt a terápiás munkában.

Kutatásom célja annak feltárása, hogy milyen lehetőségeket kínál a kutyaterápia a gyógypedagógiai gyakorlatban, különösen az óvodás korú gyermekek fejlesztése során. A vizsgálat során arra törekedtem, hogy megértsem, hogyan vélekednek a szülők a kutyával támogatott foglalkozásokról, milyen elvárásokkal és motivációval iratják be gyermeküket ezekre a programokra, valamint, hogy milyen változások figyelhetők meg a gyermekek viselkedésében és készségeiben a terápia hatására. Kutatásomat több szempont mentén végeztem, melyek alapján az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

- A szülők elsősorban azért iratják be gyermeküket a foglalkozásra, mert szeretnék elősegíteni a gyermek és az állatok közötti pozitív kapcsolat kialakulását és megerősítését.
- A terápiás foglalkozásra jelentkező gyermekek mindegyike kedveli a kutyákat.
- A kutyaterápia hatására fél év elteltével javulás figyelhető meg a gyermekek kommunikációs képességeiben.
- A terápiás foglalkozások során a gyermekek fokozott bizalmat alakítanak ki a kutyák iránt.
- A legalább fél éves kutyaterápia javítja a gyermekek szociális készségeit, például a társas kapcsolatok kezdeményezését és fenntartását.

1. Fogalmi háttér

1.1 Fogalom meghatározások:

- **Az állatasszisztált terápia:** „olyan célorientált beavatkozás, melynek folyamán egy erre a célra képzett állat terápiás folyamatba való bevonásával érik el a kitűzött terápiás célt. A foglalkozások az ember-állat kapcsolat jótékony hatásaival is dolgoznak, és terápiás faktorként számolnak vele.”¹
- **Állatasszisztált:** „az állat alanya, segítője, „eszköze”, motiválója a foglalkozásoknak.”²
- **Állatasszisztált aktivitás (Animal Assisted Activity – AAA):** „elsősorban pihentető vagy oktató célú közös tevékenység a terápiás állattal. Célja nem valamely specifikus képesség vagy készség fejlesztése, hanem az általános kedélyállapot fokozása, az örömszerzés, az életminőség javítása, a szociális kapcsolatok ápolása.”³
- **Állatasszisztált terápia (Animal Assisted Therapy – AAT):** „meghatározott terápiás cél elérése érdekében szervezett fejlesztő/terápiás foglalkozás állat közreműködésével. A cél általában a páciensek fizikai, érzelmi, szociális és kognitív funkcióinak javítása.”⁴
- **Állatasszisztált oktatás (Animal Assisted Education – AAE):** „az AAA és AAT osztálytermi interakciókra, tanórai feladatokra specializálódott alkalmazása, vagyis a tanórán konkrétan az előírt tananyag elsajátítását segítik az állat bevonásával végzett feladatok.”⁵
- **Terápiás kutya:** „A gyógypedagógiai, a szociális szolgáltatások területén pedagógiai, pszichológiai, pszichiátriai, konduktív pedagógiai habilitációs, illetve rehabilitációs folyamatban alkalmazott kutya.”⁶

¹ Babos Edit: (2013) *Állatasszisztált terápia módszertani előtanulmány óvodáskorú gyerekek kutyával történő fejlesztésére*, *Alkalmazott Pszichológia* 13(3):59–81.p Link: <https://doksi.net/hu/get.php?lid=35299> (Letöltés: 2025.03.12)

² Köböl Erika, Topál József: (n.d.) *Játék vagy munka? A kutyás terápia lehetőségei a tanulásban akadályozott gyermekek fejlesztésében*, MTA TTK Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Kutatóintézet, 161.p. Link: <https://docplayer.hu/113866779-Jatek-vagy-munka-a-kutyas-terapia-lehetosegei-a-tanulasban-akadalyozott-gyermekek-fejleszteseben.html> (Letöltés: 2025.03.16)

³ Köböl (n.d.) 161.p.

⁴ Köböl (n.d.) 161.p.

⁵ Köböl (n.d.) 161.p.

⁶ 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól, 2. § f) pont

- **Segítő kutya:** „a fogyatékossgal élő személyt az egyenlő esélyű hozzáféréshez fűződő joga gyakorlásában, önálló életvitelének elősegítésében, illetve veszélyhelyzet elhárításában segítő, rehabilitációs, rehabilitációs feladatokat ellátó, a külön jogszabályban meghatározott állat-egészségügyi követelményeknek megfelelő kutya.”⁷

⁷ 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet, 1.§ b) pont

2. Történelmi áttekintés

2.1 Az állatasszisztált terápia eredete

Serpell szerint őseink azért tudták befogadni az állatokat, mert képesek voltak emberi gondolatokat, érzéseket és motivációkat tulajdonítani nekik. Ez az a gondolat nyitotta meg az utat, hogy bizonyos állatok előbb házikedvencekké, majd háziasított társakká váljanak.⁸

Az emberek és állatok közötti különös kapcsolat, mely terápiás célú alkalmazássá vált, már a 18. században megjelent Belgiumban, Gheel városában. Itt egy olyan módszert próbáltak ki, amelyben az állatok aktív gondoskodást igényeltek, ezzel ösztönözve a betegeket arra, hogy részt vegyenek a mindennapi tevékenységekben. Ez a megközelítés egyfajta munkaterápiának számított, hiszen az állatokkal való törődés alakította a betegek napirendjét, felelősséget adott nekik, és javította a pszichés állapotukat. Az állat-asszisztált terápia intézményesített formában először Angliában jelent meg 1790-ben, Yorkshire-ben. Itt a pszichiátriai betegek kezelésében felhagytak az addig elterjedt, erős gyógyszeres terápiával, és helyette az állatokról való gondoskodást alkalmazták. Az akkori szakemberek azt figyelték meg, hogy az állatokkal való interakció csökkenti a betegek szorongását, segíti a társas kapcsolat kialakítását, és javítja az általános közérzetüket. Ennek ellenére ez a módszer nem terjedt el azonnal Európában, és csak jóval később, 1867-ben, Németországban, Bielefeldben alakult meg egy újabb jelentős intézmény, a „Bethel” terápiás központ. Ez az epilepsziás betegek számára biztosított lehetőséget arra, hogy állatokkal foglalkozzanak. Itt nemcsak háziállatokat tarthattak és gondozhattak a betegek, hanem lovasterápián is részt vehettek, ami tovább bővítette az állatok terápiás célú alkalmazásának lehetőségeit.⁹

A következő mérföldkövet az első világháború utáni időszak jelentette. 1919-ben, az Amerikai Egyesült Államokban, a washingtoni St. Elizabeth Kórházban először alkalmaztak állatokat kifejezetten a háborúban traumatizált katonák mentális egészségének javítására. Az állatok jelenléte segített csökkenteni a stresszt, és lehetőséget adott arra, hogy a katonák egy

⁸ Serpell, J. A. (2003). *Anthropomorphism and anthropomorphic selection—beyond the “cute response”*. *Society & Animals*, 11, 83–100.

⁹ Bánszky Noémi, Kardos Edina, Rózsa Linda, Gerevich József, (2012) *Az állatok által asszisztált terápiák pszichiátriai vonatkozásai*, *Psychiat Hung*, 27 (3):180-181.p. Link: https://www.gerevichjosef.hu/uploads/1/1/6/5/11659830/bnszky_s_mtsai_2012.pdf (Letöltés: 2025.03.23)

olyan közegben fejezzék ki érzelmeiket, ahol nem érezték magukat megbélyegezve vagy kényszerítve.

A második világháborút követően az állatterápia újra nagyobb figyelmet kapott, különösen a sebesültek rehabilitációja során. A szakemberek megfigyelték, hogy az állatokkal való foglalkozás pozitív hatással van a betegek pszichés állapotára, mert segít elterelni a figyelmüket a traumákról, és biztonságos érzelmi támaszt nyújt. Ebben az időszakban egyre szélesebb körben kezdték felismerni, hogy az állatok szerepe nemcsak a terápiában, hanem a mindennapi életben is meghatározó lehet a mentális egészség megőrzésében. Különösen a gyermekek esetében figyelték meg, hogy a háziállatokkal való kapcsolat segíti az érzelmi fejlődésüket, és támogatja a társas kapcsolataik kialakulását.

A kutyák, mint terápiás segítők, azonban csak az 1960-as évek végén kezdtek elterjedni. Ennek egyik úttörője Boris Levinson amerikai pszichiáter volt, aki véletlenül fedezte fel a módszer hatékonyságát. Egyik páciense, egy szociális viselkedési zavarral küzdő kisfiú, addig semmilyen terápiás módszerre nem reagált, és nem sikerült vele kommunikációs kapcsolatba lépni. Levinson egy alkalommal magával vitte a kutyáját, Jingles-t a kezelésre, és meglepődve tapasztalta, hogy a kisfiú azonnal érdeklődést mutatott az állat iránt. Beszélni kezdett hozzá, simogatta, és ezzel egyfajta nyitottság jelent meg a viselkedésében. A terapeuta hamar felismerte, hogy a kutya jelenléte hidat képez közte és a gyermek között, így könnyebben tudott vele kapcsolatot teremteni.¹⁰

Levinson ezt a jelenséget „triádikus interakciónak” nevezte, ahol a kutya közvetítő szereplőként működik a terapeuta és a gyermek között. Ebben a kapcsolatban a gyermek természetesen és szabadon fejezte ki az érzelmeit, mert az állat nem várt el tőle megfelelést, és nem ítélte meg a viselkedését. Ez a fajta „titkos barátság” lehetővé tette, hogy a gyermek könnyebben megnyíljon, és a terápia hatékonyabbá váljon.

Az ezt követő évtizedekben az állatasszisztált terápia egyre népszerűbbé vált, különösen a pszichoterápiás és fejlesztő munkák területén. Egyre több kutatás és gyakorlati tapasztalat igazolta, hogy az állatok jelenléte segíthet olyan esetekben, amikor az emberek – legyen szó gyermekekről, idősekről vagy akár fogyatékkal élőkről – nehezen nyílnak meg vagy motivációs problémákkal küzdenek. Az állatok közvetítő szerepe megkönnyítette a

¹⁰ jgyp.hu, Köből Erika (n.d.): 3.3.1. Az állat-asszisztált terápia rövid története. In: *Állatasszisztált foglalkozások*. Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Mentorháló. Link: http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Allatasszisztalt_foglalkozasV2/331az_llatasszisztlt_terpia_rvid_tr_tete.html (Letöltve: 2025.03.13.)

kommunikációt, csökkentette a szorongást, és olyan érzelmi biztonságot nyújtott, amely segítette a terápiás folyamatot.

Ma már az állat-asszisztált terápia széles körben elfogadott módszer, amelyet különböző területeken alkalmaznak, a pszichiátriai kezelésektől kezdve a fejlesztő pedagógián át a rehabilitációs programokig. Az állatokkal való kapcsolat továbbra is az egyik legtermészetesebb és legősibb módja annak, hogy az emberek érzelmileg kiegyensúlyozottabbá váljanak, és segítséget kapjanak különböző mentális és fizikai problémák leküzdésében.¹¹

2.2 Állatasszisztált terápia napjainkban

Az elmúlt években egyre nagyobb figyelmet kapott az állatasszisztált terápia alkalmazása a fogyatékossgal élő gyermekek fejlesztésében a gyógypedagógia területén. Ezen belül a kutyás terápia vált a legelterjedtebb módszerré. A kutyás terápia hatásai nem csupán jó élményeket ad, hanem komplex fejlesztő hatással bír, hiszen nemcsak az érzékelés, észlelés, figyelem, nagymozgások és finommotorika területein segít, hanem a gyerekek énképe, én tudata is fejlődik. Ezen kívül kimutatható hatása van a szociális készségek fejlődésére is¹².

Az állatasszisztált terápia az elmúlt években egyre nagyobb teret nyert hazánkban, különösen a gyógypedagógia területén. Igazán a kutyás terápia népszerűsége növekedett meg, hiszen a kutyák rendkívül jól motiválhatók, könnyen taníthatók, és szinte bármilyen intézményben alkalmazhatóak. A terápiás célú állathasználat fejlődésében kiemelkedő szerepet játszottak az ELTE Etológiai Tanszékén végzett kutatások is. Ennek köszönhetően ma már sokkal többet tudhatunk a kutyák viselkedéséről és kommunikációjáról, ami hozzájárult ahhoz, hogy a terápiás kutyák képzése, szocializációja és alkalmazása egyre magasabb színvonalon történjen.

Az állatasszisztált terápia napjainkra kiforrott módszerré vált, és három fő területre osztható.

¹¹ Bánszky, (2012) 181.p.

¹² Szabó Edit, Varga Viola: (2019) *Módszertani Anyag: Kutyás terápia a fejlesztő nevelés-oktatásban*, DNRE Immanuel Otthona és Fejlesztő Nevelés-Oktatást végző Iskola, 7.p. Link: https://immanuelotthon.hu/projects/immanuelotthon/uploads/document/file/25/hu/5cd128945259fma_kutya_s_A4_cmyk_3mmblead.pdf (Letöltés: 2025.03.23.)

- **Állatassisztált aktivitás**

Egy olyan látogatási program, amelynek nincs előre meghatározott, konkrét célja. A foglalkozások nem rendszeresek és a résztvevő csoport összetétele is változó lehet. A legfontosabb az állatok jelenléte által kiváltott pozitív hatás, amely ösztönzi az embereket az aktivitásra. A kutyák érintése, simogatása sokak számára megnyugtató élmény, emellett a jelenlétük élénkebb kommunikációra készítheti az embereket. Az ilyen típusú programok gyakran megjelennek idősek otthonában, gyógypedagógiai intézményekben, valamint különböző rendezvényeken, például az állatok világnapján vagy gyereknapokon.

- **Állatassisztált terápia**

Egy előre megtervezett, szervezett és rendszeresen zajló folyamat, amely a rehabilitációt és a fejlesztést szolgálja. A foglalkozások meghatározott célok és feladatok mentén épülnek fel, a csoporttagok állandóak. A kutya nem csupán jelen van, hanem aktívan részt vesz a feladatokban, mint motivációs tényező, segítve ezzel a tanulók fejlődését. A gyógypedagógiai intézményekben alkalmazott, teljes tanévre kiterjedő kutyaterápiás programok is ebbe a kategóriába tartoznak, így például a súlyosan, halmozottan sérült tanulók fejlesztő órái is ennek a módszernek a részét képezhetik.

- **Állatassisztált oktatás**

Olyan pedagógiai módszer, amelyben a kutya aktív szerepet kap a tanítási folyamatban. Ezek a foglalkozások többségi nevelési-oktatási intézményekben, például óvodákban és általános iskolákban valósulnak meg, ahol a kutya nemcsak motivációs társ lehet, hanem szemléltető eszközként is segítheti a tananyag megértését. A tanulók számára a kutyás foglalkozások gyakran szakkörként vagy délutáni tevékenységként is elérhetőek, így beépülhetnek az iskolai programba¹³

A terápiás kutya és gazdája szoros együttműködésben dolgozik a foglalkozások során, legyen szó csoportos vagy egyéni fejlesztésről. A kutya nem csupán a felvezető utasításait követi, hanem a résztvevők irányítását is képes megérteni és végrehajtani, még akkor is, ha azok mozgásukban korlátozottak vagy nehezen érthetően beszélnek. A

¹³ Szabó: (2019) 9.p.

feladatok teljesítését lehetőség szerint a kutyával együtt végzik, például egy akadálypályán a gyermekek maguk vezetik a kutyát, vagy a megfelelő színű labdát közösen választják ki.

A terápiás kutya jelenléte jelentős motivációs tényező, hiszen az egyébként nehéz vagy unalmasnak tűnő feladatok izgalmasabbá, élményszerűbbé válnak a résztvevők számára. A kutya türelmes és elfogadó, nem tesz különbséget a csoport tagjai között, és mindig együttműködik velük. Ez növeli a résztvevők önbizalmát és kompetenciaérzetét, hiszen megtapasztalhatják, hogy képesek hatni egy másik élőlényre.

A kutyás terápia számos területen alkalmazható, a mozgásfejlesztéstől kezdve az olvasás tanulásáig. A célcsoportok is rendkívül változatosak: korai fejlesztésben részesülő gyermekek, pszichiátriai betegek, valamint idősotthonok lakói egyaránt profitálhatnak belőle. A terápiás kutyák alkalmazása azonban nagy felelősséggel jár, hiszen a csoport tagjai gyakran erős érzelmi kötődést alakítanak ki a kutyával, így annak váratlan kivonása akár traumát is okozhat számukra.¹⁴

2.3 A Természet és ember kapcsolata: házikedvencek szerepe

Mivel a modern ember látszólag elveszítette a kapcsolatot a természet önálló, emberi beavatkozástól mentes folyamataival, elengedhetetlen, hogy hangsúlyozzuk egy alapvető és igazságos kijelentést: az ember szoros és elválaszthatatlan része a természetnek. Fejlődése során az ember kezdetben mély kapcsolatba került a környezetében élő és élettelen dolgokkal. Eleinte az ember tisztelettel és imádattal érzett az élettelen erők iránt, mint a fák, patakok, tavak és közeli hegyek. Később, amikor az emberi elme fejlődött és képes volt az elvont gondolkodásra, az égbolt csillagképeit, a természeti erőket, mint a szél, tűz és eső, emberi tulajdonságokkal ruházta fel, és tisztelte őket, mintegy az ősi hatalmak képviselőiként. Az ősi embernek a természettel való kapcsolata az élő és élettelen erőkkel való párbeszédben fejeződött ki, és hosszú ideig csodálattal szemlélte az állatokat, valamint az erdők, mezők és hegyek élettelen erőit. Félelmeit és a körülötte lévő ismeretlen dolgok iránti rettegését gyakran az állatokra vetítette ki, és nekik tulajdonította azokat a borzalmas és ijesztő hatalmakat, amelyeket saját magában is érzett. Ahhoz, hogy megnyugtassa és harmóniába hozza ezeket az erőket, amelyek egyszerre képesek voltak pusztítani és

¹⁴ Aura Segítő Kutya Alapítvány: (2020) *Terápiás kutya* Link: <https://www.xn--segtkutya-i5a51i.hu/tudastar/terapias/> (Letöltés: 2025.03.25)

gyógyítani, az ember olyan ajándékokat, mint például elsőszülött gyermekek és a föld első termése, kezdett adni az állatoknak.

A vadon élő állatok emberi társakká alakítása, háziasítása szoros rokonságot és kapcsolatot kötött a természethez. Ezt a szoros barátságot az ember azzal fejezte ki, hogy különböző állatfajokat fogadott el házikedvencként, anélkül, hogy azonnali gazdasági előnyöket várt volna el ettől a kapcsolattól. Ez a kezdeti lépés pszichológiai szempontból a szimbiotikus kapcsolat kezdete volt, amelyben az ember anyagi szükségleteket biztosított a házikedvencnek, míg az állat a gazdája érzelmi és pszichológiai szükségleteit elégítette ki. Ez a kapcsolat, bár egyszerűnek tűnhetett kezdetben, rendkívüli fontosságú szerepet játszott az ember életében, különösen az érzelmi jólét és a társaság iránti vágy szempontjából. Amíg az ember megőrizte kapcsolatát a természettel, még ha félelmei és aggodalmai voltak is, nem érezte magát elidegenedve sem önmagától, sem a világtól. A természet és az ember harmóniája biztosította számára a belső békét és a világ iránti összetartozás érzését. Azonban a mai modern világban, amelyet mind inkább a technológiai fejlődés és a gyorsuló tempó irányít, úgy tűnik, hogy ez a természethez való szoros kapcsolat, amely valaha az emberi lét minden aspektusát áthatotta, fokozatosan eltűnik. A rohanó huszadik és huszonegyedik században az ember magányossá válik, mivel a fizikai és érzelmi távolságok egyre inkább növekednek. A társas kapcsolatok megszakadnak, és a közösségi kötelek egyre inkább gyengülnek. Az elidegenedett egyének között sokan szenvednek attól, hogy nem találnak megfelelő társaságot, és egyre inkább hiányzik életükből a cél, a motiváció és az emberi kapcsolatok megerősítése vagy szintentartása.

Ebben a helyzetben azonban egy apró változás, mint például egy házikedvenc, képes jelentős változást hozni. Egy olyan házikedvenc, aki lelkesen vár ránk, aki reagál a gondoskodásunkra, sokszor egyedüli kapcsolatot jelenthet az ember számára a valósággal. Ez a kapcsolat segíthet megakadályozni, hogy teljesen visszahúzódjunk a képzelet és a fantázia világába. A házikedvenc sok esetben szó szerint az élet és a halál közötti különbséget is jelentheti. Az egyszerű jelenléte és odaadó válasza lehet az a kapaszkodó, amely segít az elidegenedett embereknek visszatalálni az élet valódi értékeihez és a természettel való szoros, egészséges kapcsolat fenntartásához.¹⁵

¹⁵ Boris M. Levinson, Gerald P. Mallon, (1997), *Pet-Oriented Child Psychotherapy*, Link: <https://mys1cloud.com/cct/ebooks/9780398066741.pdf> (Letöltve: 2025.04.06)

3. Főbb terápiás állatok

3.1 Az állatok emberekre gyakorolt pszichoszociális hatásai

Az ember és az állat közötti kapcsolat sokféleképpen támogathatja a terápiát, ugyanis az állatok jelenléte önmagában is pozitív hatással van az emberekre. A kutatások azt mutatják, hogy az állatokkal való kapcsolat javítja az életminőséget, különösen a fizikai és mentális egészséget. Például azoknak az embereknek, akik háziállatot tartanak, alacsonyabb a vérnyomásuk, mint azoknak, akik nem osztják meg otthonukat egy állattal. Más kutatások kimutatták, hogy az állatokkal való kapcsolat kémiai változásokat is okozhat a testben. Az állattartók gyakran említik, hogy az állatok adnak számukra feltétel nélküli szeretetet, ragaszkodást, barátságot, biztonságot és szórakozást. Az állatok jelenléte segíthet csökkenteni a magányt és a szorongást is.

Ezen kívül az állatok segíthetnek az embereknek kapcsolatokat építeni. Mivel gyakran felkeltik a figyelmet, könnyebbé teszik a beszélgetések kezdeményezését, így segítenek új barátságok kialakításában és csökkentik a társadalmi elszigeteltséget. Az állatokkal beszélgetni is egyszerűbb, mert a velük való kapcsolatot gyakran olyan témákkal indíthatjuk, amelyek mindkét fél számára érdekesek. Az állatok tehát növelik a szociális láthatóságot, és az emberek általában kedvesebbnek, megközelíthetőbbnek találják azokat, akik mellettük vannak.

A terápiás állatok jelenléte a kezelések során is hasznos. Segítenek csökkenteni a stresszt, erősítik a kapcsolatot a terapeuta és a kliens között, és komfortosabbá teszik a légkört. Az állat segít a beszélgetések megkezdésében és fenntartásában, ráadásul egyes kliensek, például a szexuális abúzus áldozataivá vált gyermekek, többet és szívesebben mesélnek, amikor egy állat is jelen van. Az állatok továbbá elősegíthetik az érzelmek kifejezését, segítve a mélyebb érzések és emlékek előhozatalát.¹⁶

3.2 A macska, mint terápiás állat

A macska világszerte az egyik legnépszerűbb háziállat, de sokféle vélemény létezik róla. Míg sokan imádják őket, mások nagyon nem kedvelik, és ezt már évezredek óta tapasztalhatjuk. Különböző kultúrákban más és más megítélés alá esett: volt, ahol istenként

¹⁶ Bánszky, (2012), 181.p.

tisztelték, más helyeken viszont az ördög segítőjeként vagy boszorkányok társaként tekintettek rá. Egyesek úgy vélik, hogy a macska hűtlen és önző, mert csak kihasználja az embereket, míg mások az önállóságot, függetlenséget és a szeretetteljes társállatot látják benne, akinek a közelsége megnyugtató, érintése pedig kellemes. Bár a macskák iránti érzelmek sokfélék, mégis sokan csodálják és irigylik az életmódját. Az emberek leginkább azt az érzelmi függetlenséget és határozott önérvényesítést értékelik bennük, amit másokban nem mindig találhatunk meg. A macska nem hajlandó cselekedni kényszerből, és mindig csak azt teszi, amihez kedve van. Sok időt szán önmagára: pihen, játszik és feltöltődik, és csak azt eszi meg, amit szeret. Az emberek ezért úgy tekintenek rá, mint a szabad, önálló élet megtestesítőjére.¹⁷

A macskával való kapcsolat különleges élményt nyújt, és már pusztán jelenléte is gyógyító hatással bírhat, még akkor is, ha ezt nem is vesszük észre. Néha egy doromboló macska közelsége a legjobb gyógyszer lehet, mindenféle indoklás nélkül. A közös játék és együtt töltött idő során megtanulhatjuk, hogyan működünk együtt erőszak nélkül egy másik élőlényel. Közben finomodik a kommunikációnk, jobban megértjük a másik fél reakcióit, és felismerjük, hogyan lehet apró lépésekkel változtatni a viselkedésén. Ez az élmény nemcsak a macskával való kapcsolatra vonatkozik, hanem az emberek közötti viszonyokra is hatással lehet. Rávilágít arra, hogy igazán együttműködni csak azzal tudunk, akit megértettünk, elfogadtunk. A macska segít felismerni a saját viselkedésünket, mélyebb önismeretre ösztönöz, és közelebb visz minket ahhoz, hogy megértsük a kapcsolatainkat, legyen az az önmagunkkal vagy másokkal való kapcsolatunk. A macska tükörként mutatja meg, hogyan tudjuk tudatosan, aktívan alkalmazni az elfogadást, nem csupán egy elvként, hanem valódi hozzáállásként.

A macskák viselkedésének formálása során észrevehetjük, hogy ugyanezeket az elveket alkalmazhatjuk saját magunkon is. A türelem és az elfogadás segíthet a nevelésükben, és ugyanezek támogatják a saját fejlődésünket is.

Magunkkal is lehetnénk megértőek és türelmesek, értékelhetnénk az eredményeinket, és elfogadhatnánk, hogy nem mindig sikerül minden tökéletesen. Ezt a hozzáállást kiterjeszthetjük másokra is, így harmonikusabb, kiegyensúlyozottabb kapcsolatokat építhetünk a környezetünkkel.¹⁸

¹⁷ Bánszy Noémi (2025) *Terápia macskákkal*, Budapest, Kulcslyuk Kiadó, 16-17.p.

¹⁸ Bánszky, (2025), 8.p.

3.3 A ló, mint terápiás állat

A lovasterápia egy olyan kezelés, amely segíthet különféle problémák, például neurológiai, ortopédiai, mentális, pszichés és érzékszervi gondok esetén. Fontos, hogy a lovak és a szakemberek megfelelő képzésben részesüljenek.

Fő típusai:

- hippoterápia,
- gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna,
- illetve lovas pszichoterápia.

A hippoterápia a ló speciális mozgásán alapuló neurofiziológiai gyógytorna, amely leginkább neurológiai és ortopédiai problémák kezelésére alkalmazható. A ló mozgása háromdimenziós impulzusokat közvetít a lovas felé.

A gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna olyan személyek számára hasznos, akik tanulási vagy értelmi akadályokkal, autizmussal vagy más részképességi problémákkal küzdenek.

A lovas pszichoterápia a pszichikai betegségek, mint szorongás, depresszió, személyiség- és viselkedészavarok, valamint szenvedélybetegségek kezelésében alkalmazható. A terapeuta a páciens és a ló közötti kapcsolatot figyeli, és a lóval való élmények során dolgozik. A kezelés magában foglalhatja a ló megfigyelését, a közvetlen érintését, vagy a lovon való munkát. A ló mérete és ereje különleges szerepet játszik a terápia során, hiszen a háromdimenziós, ringató mozgása segíthet oldani a szorongást és javítani a korai anya-gyerek kapcsolatokban jelentkező problémákat. A ló ügetése és vágója segíthet a depresszió kezelésében is. Ezen kívül a ló ereje és mérete erősítheti a páciens önbizalmát, valamint javíthatja a megküzdési képességeit és az önállóságát. A lóval való kapcsolattartás segíthet felismerni a belső zűrzavart, és javíthatja a külvilággal való kapcsolatot is.¹⁹

3.4 A delfin, mint terápiás állat

Ugyan nagyon ritkán használt terápiás állat, de a delfinek rendkívüli intelligenciájuknak és az emberek iránti érdeklődésüknek köszönhetően különösen alkalmasak a terápiás munkára. Azonban mivel speciális környezeti igényeik vannak, nem

¹⁹ Bánszky, (2012), 182.p.

annyira elterjedtek, mint más terápiás állatok. A delfinek vonzereje miatt a velük való munka nagy motivációval bír az emberek számára.

A delfinterápia során az állatokkal való interakció és a közös úszás egyaránt fontos szerepet játszik. Az eljárás ötlete John Lilly kutatásaihoz köthető, aki az 1960-as években tanulmányozta a delfin és ember közötti kapcsolat lehetőségeit. Lilly úgy gondolta, hogy a delfinek segíthetnek a kommunikációs készségek fejlesztésében.²⁰

3.5 A nyúl, mint terápiás állat

A nyúllal segített pedagógia és terápia kutatása 2014-ben kezdődött a Kaposvári Egyetemen egy kísérleti program keretében. Ebben tizenegy olyan pedagógus és gyógypedagógus vett részt, akik állatterápiás tapasztalattal rendelkeztek, és tizenegy nyúllal dolgoztak együtt, hogy hatvanhat kisgyermeket támogassanak a fejlődésükben Törökbálinton és Érden. A gyerekek fejlesztését olyan programokban végezték, ahol a nyuszik is jelen voltak. A törpenyulak választása azért történt, mert méretük miatt minden korosztály számára könnyen kezelhetők, és jól alkalmazhatóak segítő állatként. Szelídek, hamar megszokják a segítő szerepet, és ha megfelelően szocializálják őket, akkor az emberi jelenlétet is nyugodtan elfogadják.

Az eredmények alapján a nyulak jelenléte pozitívan befolyásolta a gyermekek fejlődését, különösen akkor, ha közvetlen kapcsolatba kerültek az állatokkal. A kutatás azt is kimutatta, hogy a nyulak leginkább a gyermekek megnyugtatózásában játszanak szerepet. Emiatt a későbbiekben a stressz csökkentésére koncentráltak a kutatók.

Megfigyelték, hogy a nyulak egyedi viselkedése nagy eltérést mutatott, és ezek a különbségek hatással voltak a gyermekek stressz-szintjére is. Ezért fontos, hogy a nyulak stresszszintjét is mérjék, és csak olyan állatokat alkalmazzanak, amelyek szelídek, barátságosak, és képesek bizalmi kapcsolatot kialakítani az emberekkel.

A kutatás során különböző tesztekkel válogatják ki az erre a feladatra legalkalmasabb nyulakat. A cél, hogy egy speciális vonalat hozzanak létre, amelyben a megfelelő nyulak és szakemberek dolgoznak együtt. Így a Szent István Egyetem Kaposvári Campusán nemcsak

²⁰ Bánszky, (2012), 183.p.

olyan szakembereket képeznek, akik az állatasszisztált pedagógiában jártasak, hanem olyan nyulakat is biztosítanak, amelyek kiválóan alkalmasak az ilyen típusú terápiás munkára.²¹

3.6 A kutya, mint társ

„A kutya és az ember őseben rengeteg olyan közös vonás volt, amelyek szinte természetes következményként vezettek ahhoz, hogy társak lehessenek. Ez messze több, mint a kutya fizikai adottságainak, okosságának, vagy szépségének csodálata. Eltérhetetlen kötelék feszül közöttünk, különleges és ősi, mely talán már egészen a kezdetek óta létezik.²²”

Az ember mindig is tisztában volt a kutyák sokoldalúságával: vadászni küldte őket, őriztették velük a vagyont, segítettek a nyáj terelésében, és még a csatákban is használták őket. Eleinte a kutyák gazdasági haszna volt a legfontosabb, és a tenyésztésük során csupán a munkavégző képességük döntötte el, melyek maradhatnak. Később viszont az emberek igényeihez igazodva különböző fajták alakultak ki.

Ahogy a civilizáció fejlődött, és a városok egyre fontosabb szerepet kaptak, a kutyák elvesztették hagyományos feladataikat, és a gazdasági állatok helyett a házi kedvencek közé kerültek. Mégis, ez nem csökkentette a jelentőségüket. Sőt, talán soha nem kötődünk annyira hozzájuk, mint ma. Ma már nemcsak a munkájuk miatt, hanem a személyiségük és hűségük miatt is a társaink. Éppen ezért fontos, hogy ne csak szeressük őket, hanem vigyázzunk rájuk, és ha lehet, fejlesszük azokat a belső tulajdonságaikat, amelyek igazán különlegessé teszik őket számunkra.²³

²¹ Terápiás Nyuszi Alapítvány, *Rólunk*, Link: <https://terapiasnyuszi.hu/rolunk/>, (Letöltve: 2025. 03.25.)

²² Jan Fennell, (2002), *Kutyapszichológia*, Budapest, Magyar Könyvklub, 6.p.

²³ Patay László, (1975), *Kutyák – Búvársebkönyvek*, Budapest, Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, 3.p.

4. Kutyaterápia a gyógypedagógiában

4.1 Kutyaterápia hatásai a mindennapokban

A mindennapi életben egyre több helyen találkozunk azzal a felismeréssel, hogy az állatok jelenléte nemcsak a különleges szükségletekkel rendelkező gyermekek számára kínál segítséget, hanem minden kisgyermek fejlődését támogatja. Az állatok bevonása a tanulási folyamatokba egy gazdag és sokoldalú lehetőséget teremt, amely segíti a gyermekek érzelmi, szociális és kognitív fejlődését.

Lássunk néhány példát a legfontosabbak közül:

- ***A környezettudatosság fejlesztése.***

A kisiskolások világfelfogása és viselkedése elsősorban érzelmi tapasztalataikra épül, és személyes élményeik formálják azt, ahogyan kapcsolatba lépnek a környezetükkel. Az állatokkal való közvetlen interakció lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek érzékszervi tapasztalatokat szerezzenek, amelyek elmélyítik a természet iránti érzékenységüket és nyitottságukat. Az ilyen élmények segíthetnek csökkenteni a kezdeti félelmeket, miközben elősegítik a felelősségtudat fejlődését.

Ahogy a gyermekek fokozatosan megismerkednek az állatokkal, úgy alakul ki bennük a tisztelet, ami hosszú távon mélyebb kötődést eredményez a természethez. Az állatokkal való kapcsolat egyben lehetőséget biztosít a szociális készségek és az empátia fejlesztésére is. A gyerekek ráébredhetnek, hogy a kapcsolataink az állatokkal, a természettel és az emberekkel hasonlóan fontosak. Így nemcsak megtanulják tisztelni a környezetet, hanem egyre elkötelezettebbé válnak a természet megóvása iránt is. A gyermekek megtanulják, hogy minden élőlénynek fontos szerepe van az ökoszisztémában, és hogy az ember és az állat közötti kapcsolat is alapvető ahhoz, hogy tiszteljük és megőrizzük a környezetünket.

A terápiás foglalkozások során például egy gyermek észreveheti, hogy a kutyának mindig tiszta vízre van szüksége. Az ilyen megfigyelések segítenek megérteni a víz tisztaságának fontosságát nemcsak az állatok, hanem az emberek számára is. A gyerekek így megtanulják a vízfogyasztás tudatos kezelését, és a feladatok során a tiszta vízhez való

hozzáférés jelentőségét is átélhetik. Ezáltal nemcsak az állatok iránti felelősségtudatuk nő, hanem a környezetük iránti tiszteletteljes szemléletük is erősödik²⁴

- ***A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése***

A kutyaterápia rendkívül pozitív hatással lehet a gyermekek fejlődésére, különösen a problémamegoldó képességük, a logikus gondolkodásuk és a kitartásuk terén. A terápia során a gyermekek valós élethelyzetekben találkozhatnak a problémákkal, és saját maguknak kell felismerniük és megoldaniuk őket. Ez különösen fontos azok számára, akik esetleg nehezen birkóznak meg a frusztrációval, ha nem sikerül valami első próbálkozásra.

A kutyaterápiás foglalkozásokon a gyermekek nem csupán a kutya segítségével tanulják meg a problémamegoldás menetét, hanem a saját gondolkodásukat is fejlesztik. Egy tipikus helyzet lehet például, amikor a gyermekeknek egy elveszett tárgyat kell megtalálniuk a kutya segítségével. A pedagógus először elmagyarázza, hogy a kutya csak akkor találhatja meg a tárgyat, ha a gyermek megfelelően irányítja őt. Ez arra ösztönzi a gyermeket, hogy elgondolkodjon azon, hogyan adhat világos és egyértelmű utasításokat, például szóbeli vagy kézjelekkel. Ez a feladat nemcsak a kutya és a gyermek közötti kommunikációt javítja, hanem a gyermek számára lehetőséget ad arra is, hogy saját megoldásokat keressen, és felismerje a felmerülő problémákat. Ha az első próbálkozás nem sikerül, például ha a kutya rossz irányba megy, akkor a gyermeknek lehetősége van arra, hogy elemezze a hibát, és új megoldásokat keressen. Ez az önálló problémamegoldás nemcsak a logikus gondolkodásukat, hanem az alkalmazkodóképességüket is fejleszti. Azáltal, hogy a gyermekek különböző stratégiákat próbálnak ki és a kudarcokat is megértik, megtanulják, hogy nem minden probléma megoldható azonnal, és hogy a próbálkozás és a kitartás kulcsfontosságú a sikerhez. A sikerélmények, amikor végül a kutya megtalálja a tárgyat, megerősítik a gyermekek önbizalmát és motivációját. A pozitív eredmények megerősítik őket abban, hogy érdemes próbálkozni és újra megpróbálni, ha valami nem sikerül az első próbálkozásra. Ez a folyamat hosszú távon segíthet abban, hogy a gyermekek magabiztosabbá váljanak a problémák kezelésében, és fejlesszék a kitartásukat, amely fontos készség az élet minden területén.²⁵

²⁴ Bauer Zita, Gonda Judit, (2020), *Tanuljunk emberséget az állatoktól!*, Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat 95-96.p. Link: <https://doi.org/10.31074/gyntf.2020.3.93.115> (Letöltve: 2025.03.24)

²⁵ Bauer, (2020), 96-97.p.

- **Tehetséggondozás**

A kutyaterápia rendkívül értékes eszköz a tehetséggondozásban, mivel támogatja a gyermekek szellemi, érzelmi és szociális fejlődését. A tehetséges gyermekek gyakran kitűnnek logikai gondolkodásukkal, kreativitásukkal vagy problémamegoldó képességükkel, de ezeknek a képességeknek a továbbfejlesztése különleges megközelítést igényel.

A kutyaterápia lehetőséget ad számukra, hogy különböző feladatokon keresztül jobban megértsék a világ működését, miközben új nézőpontokat fedezhetnek fel. Például a kutyával való együttműködés során a gyerekek logikai feladatokat oldhatnak meg, mint például útvonaltervezés, amely során figyelembe kell venniük a kutya mozgási sebességét és képességeit. Ilyen típusú feladatok nemcsak a problémamegoldó képességet fejlesztik, hanem kreativitásra és csapatmunkára is ösztönöznek, ha a gyerekek közösen dolgoznak a megoldásokon. A kutya viselkedésének megfigyelése szintén fontos szempontot szolgál, mivel segít a gyermekeknek az analitikus gondolkodás, a figyelemkoncentráció és a monotóniatűrés fejlesztésében.

Ezen kívül a kutyaterápia elősegíti a szociális készségek fejlődését is, hiszen a kutyával való interakció empátiát, türelmet és felelősségtudatot igényel. Ez különösen fontos lehet olyan tehetséges gyermekek számára, akik ezen a területen esetleg még nem elég fejlettek.

A kutyákkal való munkavégzés segíthet abban, hogy a gyermekek jobban megértsék az állatok és az emberek közötti kapcsolatokat, miközben növekvő érzékenységükkel képesek lesznek jobban megérteni mások érzéseit is. A kutyaterápia nemcsak az intellektuális fejlődést, hanem a pihenést és a stresszoldást is támogatja, ami kulcsfontosságú a tehetséggondozás során. A kutyák simogatása, a közös játék vagy egy erdei séta lehetőséget ad a gyermekeknek arra, hogy kikapcsolódjanak, ellazuljanak és megszabaduljanak a túlhajszoaltságtól, miközben a mentális egészségük megőrzése érdekében fontos pihenést biztosítanak számukra. ²⁶

²⁶ Bauer, (2020), 97.p.

4.2 A kutyaterápia hatása a kommunikáció – mozgás – testséma - önértékelés fejlesztésében

a) Kommunikáció fejlesztése

A kutyaterápia egyik legfontosabb célja a kommunikáció fejlesztése. Ahhoz, hogy a foglalkozások sikeresek legyenek, fontos, hogy a gyerekek valamilyen módon kommunikáljanak a terapeutával vagy a kutyával. A terápia alatt nagy figyelmet fordítunk a szemkontaktus gyakorlására, mert ez segít jobban összekapcsolódni a kutyával. Arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy hangot adjanak, és szólítsák meg a kutyát, hogy felkeltsék a kutya figyelmét és interakcióba lépjenek vele. Miután létrejön a kapcsolat, a gyerekek különböző módokon tanulják meg üdvözölni a kutyát, például mosollyal, hanggal, kézmozdulattal, integetéssel vagy puszi dobással. A kutyaterápiás foglalkozások gyakran egy üdvözlő szertartással kezdődnek, ami segít a gyerekeknek abban, hogy tudatosan használják a kommunikációs formákat és a testbeszédet. A cél az, hogy a gyerekek rájöjjenek, hogy a kutya válaszol a kommunikációjukra, így bátrabbak lesznek az önálló kifejezésben.²⁷

b) Mozgásfejlesztés

A kutyaterápia segít a mozgás fejlesztésében, különösen akkor, amikor a gyerekeknek önálló mozdulatokat kell végezniük. A kutya közelsége motiválja a gyerekeket, hogy aktívan mozogjanak. Például, amikor a gyerekek simogatják a kutyát, az a mozdulatok végrehajtásában segít, és különböző izomcsoportokat aktivál. A kutya interakciója, mint például, amikor a kutya a fejét a gyermek kezéhez érinti, tovább ösztönzi a gyereket a mozgásra. Az ilyen mozdulatok elősegítik a mozgás koordinációját és az izmok lazulását. A kutyával végzett közös tevékenységek, mint például a fogás, elengedés vagy tárgyak mozgatása, segítik a gyerekeket a testtartás és a kéz- és lábmozgások fejlesztésében. Azok a gyerekek, akik segédeszközökkel vagy segítséggel képesek állni vagy járni, a kutyával való interakciók során motiváltabbá válnak az önálló mozgásra, mert a kutya jelenléte és a közös feladatok segítenek abban, hogy magabiztosabbak legyenek a mozgásukban.²⁸

c) Testséma kialakítása

²⁷ Szabó, (2019), 11.p.

²⁸ Szabó, (2019), 11.p.

A kutyaterápiás foglalkozásokon fontos, hogy a gyerekek tudatosan fejlesszék a testsémájukat és a laterális mozgásaikat. Itt a gyerekek megtanulják, hogyan használják mindkét kezüket, még akkor is, ha az egyik kéz gyengébben működik. A kutya a gyerekek körül mozog, és a feladatok során különböző irányokból közelíti meg őket. Ez segít abban, hogy jobban érzékeljék a testüket, és tudatosabban végezzék el a mozgásokat. A kutya arcának különböző részei is megnevezhetőek, így a gyerekek a saját arcukat is könnyebben felismerhetik. Ez segít a gyerekeknek abban, hogy jobban használják a testük különböző részeit, és fejleszti a laterális gondolkodásukat is.²⁹

d) Önértékelés fejlesztése

Az önbecsülés erősödhet egy kihívást jelentő feladat sikeres teljesítésével, például amikor az egyén megtanít egy terápiás kutyának egyszerű trükköket vagy végigvezeti egy akadálypályán. Az ilyen élmények során megtapasztalhatja a siker és a kompetencia érzését, ami pozitívan hat az önértékelésére.

Emellett az empátia és a gyengédség is fejlődhet, hiszen a kutya csak akkor működik együtt szívesen, ha nyugodt, bizalomkeltő viselkedéssel fordulnak felé. A terápiás kutyával való kapcsolat iránti vágy és kötődés önmagában is motiváló tényező lehet. Azok a kliensek, akik csoportos foglalkozásokon dolgoznak együtt a kutyával, például közös feladatmegoldásokban vagy egyszerű kiképzésben, kénytelenek együttműködni, világosan kommunikálni és figyelembe venni a kutya visszajelzéseit. Ez nemcsak a szociális készségeiket, hanem a saját magukba vetett hitüket is erősítheti.³⁰

4.3. A kutyaterápia szerepe az érzékelés- észlelés- kreativitás – szocializáció fejlesztésében

a) Érzékelés- észlelés fejlesztése

²⁹ Szabó, (2019), 12.p.

³⁰ Cynthia K. Chandler, (2012), *Animal Assisted Therapy in Counseling*, Link: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203832103/animal-assisted-therapy-counseling-cynthia-chandler> (Letöltés: 2025.04.13)

A kutyaterápia nemcsak a mozgást, hanem az érzékelést és az értelmi fejlődést is támogatja. A gyerekek, amikor kutyával játszanak, különböző érzéseket tapasztalnak meg, mint például a kutya szőrzetének érintése, a nyelvének nedvessége, vagy a kutya gyors szívverése és légzése. Az állatok témájában, különböző kutyafajtákat ismernek meg, a gyerekek, és olyan fogalmakat tanulnak, mint például „nagy” és „kicsi”, illetve ellentéteket, mint „puha” és „kemény”. A kutyák fizikai tulajdonságainak megfigyelése, például a szőrzet hosszúsága, segít fejleszteni a gyerekek figyelmét és észlelését. A kutyával való közvetlen érintkezés javítja a szomatikus és tapintási érzékelést is, mivel a gyerekek az élőlények érintésén keresztül érzékelik a különböző fizikai hatásokat, ami segíti őket az érzékelési élmények feldolgozásában.³¹

b) Kreativitás fejlesztése

A kutyaterápia kreatív játékokkal is segíti a gyerekek fejlődését. Olyan játékok, mint a sípolós labda eldobása, a falat keresős játék, vagy a mozgással kísért versikék és mondókák, ösztönzik a gyerekeket, hogy kibontakoztassák kreatív képességeiket. Az interaktív kutyás mesék és azok feldolgozása során a gyerekek megtanulják az együttműködést és a szociális készségeket. A kutyás játékok nemcsak szórakoztatóak, hanem segítenek a gyerekeknek a szóbeli és mozgásos kifejezés fejlesztésében is. A gyerekek a kreativitásukat különböző módon fejezhetik ki, például kutyás művészeti alkotásokkal, mint a mancsnyomok festése, ami segíti őket az önkifejezésben és a finommotoros képességek fejlesztésében.³²

c) Szocializáció

A kutyaterápia során a gyerekek megtanulják, hogy a kutya érző lény, amely képes szeretetet adni és fájdalmat érezni. Ezáltal fejlődik az empátiájuk és felelősségérzetük. A kutyával való munka során a gyerekek elsajátítják, hogyan kell tiszteletteljesen és biztonságosan bánni egy állattal.

Megtanulják, hogyan közelítsenek hozzá, hogyan simogassák, és hogyan értsenek szót vele. A kutyás interakciók nemcsak a kutyák iránti tisztelettudatot erősítik, hanem fejlesztik a gyerekek szociális készségeit is, mint az együttműködés, kapcsolatteremtés és a megfelelő

³¹ Szabó, (2019), 12.p.

³² Szabó, (2019), 12.p.

viselkedés. A közös játékok és feladatok során a gyerekek megtanulják a türelmet és a figyelmességet, ami nemcsak az állatokkal, hanem társaikkal való kapcsolatukban is segíti őket.³³

A szociális készségek fejlesztésére irányuló munkában a kliens a terápiás kutyával való interakciók során gyakorolhatja a szocializáció alapjait. A közös játék, a szeretetteljes érintés és a kutya tanítása segíti a kommunikációs és társas készségek fejlődését. A kliens így biztonságos környezetben tapasztalhatja meg az együttműködést, az empátiát és a másokkal való kapcsolatteremtést, miközben a szocializációs készségeit másokkal való interakciókban is alkalmazhatja.³⁴

³³ Szabó, (2019), 12.p.

³⁴ Chandler, (2012). 173.p.

5. A kutyás terápia alkalmazása különböző nehézséggel küzdő gyermekeknél

5.1 A kutyaterápia alkalmazása autizmussal élő gyermekeknél

Az autizmussal élő személyek számára gyakran nehézséget okoz mások gondolatainak, érzéseinek és szándékainak megértése, amit mentalizációnak hívunk. Ez nem csupán azt jelenti, hogy megértjük, amit a másik mond, hanem azt is, hogy megértjük a testbeszédét és az arckifejezéseit is.

Ahhoz, hogy valaki képes legyen megérteni másokat, több készségre van szüksége. Először is, fel kell ismerniük, hogy más emberek is léteznek, és megérteni, hogy a viselkedésük hatással van rájuk. Ezenkívül meg kell érteniük, hogy a másik személy érzései és gondolatai eltérhetnek az övékétől, és fel kell ismerniük az érzelmeket, először önmagukban, majd másokban is.

A szerepváltás megértése szorosan kapcsolódik ehhez. Például egy játék során nemcsak azt kell tudnunk, mikor vagyunk mi a sorosak, hanem azt is, hogy a másik fél szerepe is szükséges a játékhoz, tehát mi is hatással vagyunk a közös munkára. A szerepváltás nemcsak játékokban, hanem a mindennapi életben is fontos. Amikor beszélgetünk, jeleket küldünk és fogadunk, hogy tudjuk, mikor fejezi be a másik a mondandóját, és mikor kell vagy lehet átvennünk a szót tőle.

Míg a neurotipikus gyerekek számára ezek a készségek könnyen fejlődnek, az autizmussal élő gyermekeknek gyakran segítségre van szükségük a megértésükhöz. Az interakciók, a figyelem és az érzelmek felismerése mind olyan készségek, amiket az autizmussal élő gyerekek fejlődése során gyakran kutyás terápiás foglalkozások segíthetnek megerősíteni.³⁵

Az egyik legegyszerűbb fejlesztő feladat lehet, amikor a gyermeknek kell kiválasztania, hogy mire lehet szüksége a kutyának akkor, az adott pillanatban. Megbeszéljük előre, hogy ha a kutya csóválja a farkát, akkor boldog, ha liheg, akkor fáradt vagy melege van, ha lefekszik akkor elfáradt. Így a gyermek olyan tárgyakat vihet a kutyának, amire szüksége van.

³⁵ Pieke Noémi, (2017) *Autizmus és kutyás terápia*, A Balansz Egészségfejlesztő Központ, Link: <https://balanszek.hu/2017/11/autizmus-es-kutyas-terapia-1/> (Letöltés: 2025.03.14)

5.2 Kutyaterápia alkalmazása sajátos nevelési igényű gyermekeknél

A kutyás terápia különösen sokat adhat a speciális nevelési igényű gyermekeknek, hiszen olyan fejlesztési területeket érint, amelyek számukra gyakran nehézséget jelentenek. Ilyen lehet például a társas kapcsolatok kialakítása, az önkifejezés, a szabályok követése, vagy épp az érzelmek felismerése és kezelése.

A kutya jelenléte egy olyan biztonságos, elfogadó légkört teremt, ahol a gyermekek feszültség nélkül lehetnek. Nem kell megfelelniük, nem kell „jól teljesíteniük”. A kutya nem vár el többet, mint amennyit a gyermek adni tud. Ez a feltétel nélküli elfogadás önmagában is csökkenti a szorongást, növeli az önbizalmat, és megnyitja az utat a fejlődés felé.

A szociális készségek fejlesztése során a kutya egy híd a gyermek és a környezete között. A gyermek gyakran könnyebben fordul a kutyához, mint egy felnőtthez vagy kortársához, mert egyfajta „gyakorlópartner”, akinek lehet beszélni, akit lehet simogatni, vezetni, vagy épp utasításokat adni neki, anélkül, hogy bármilyen visszajelzést kapna. Ezek a helyzetek segítik a gyermekeket abban, hogy bátrabban kommunikáljanak, észrevétlenül gyakorolják az együttműködést, és pozitív visszajelzéseket kapjanak a saját cselekedeteikre.

Az érzelmek felismerése és szabályozása is gyakori nehézség SNI-s gyermekeknél. A gyerekek megtanulják felismerni, ha a kutya örül, nyugodt vagy elfáradt. Ez segít nekik abban, hogy jobban megértsék más élőlények érzéseit. Később ez a tudás abban is segíti őket, hogy jobban eligazodjanak az emberi kapcsolatokban, és könnyebben megértsék, mit érezhet vagy gondolhat egy másik ember.

A figyelem, koncentráció és feladattartás is fejlődik, mivel a kutya mindig mozgásban van, mindig reagál valamire. A gyermekek szívesebben követnek végig egy olyan feladatot, amiben a kutya is részt vesz, például egy akadálypályán való vezetés, vagy egy rejtvény megoldása, aminek a végén a kutyát is jutalom éri. Ezek a játékos helyzetek természetesen illeszkednek be a foglalkozásba, és közben erősítik a végrehajtó funkciókat, mint a tervezés, figyelemmegosztás vagy kitartás.

A kutyás terápia tehát nem csupán egy kedves élmény, hanem egy olyan fejlesztési forma, amely képes az SNI-s gyermekek számára is hozzáférhető, szerethető módon támogatni a

fejlődést. Nem elvár, hanem kapcsolódik. Nem nyomást helyez, hanem lehetőséget ad, játékosan, érzelmekkel, valódi jelenléttel.³⁶

5.3 A kutyaterápia alkalmazása halmozottan sérült gyermekeknél

A kutyaterápia halmozottan sérült gyermekek számára különösen fontos szerepet játszik a figyelem és az érzelmi reakciók fejlesztésében. A kutatás, amelyet Topál József, Verbó Szemőke és Uzonyi Erzsébet végeztek 2017-ben, azt vizsgálta, hogy hogyan befolyásolja a kutya jelenléte a halmozottan fogyatékos gyermekek figyelmét és érzelmi állapotát. A kutatás során a gyerekek figyelmét először egy plüsskutyával, majd egy valódi terápiás kutyával próbálták felkelteni, és figyelték, hogy melyik vonja fel jobban a gyerekek figyelmét.

A kutatás eredményei egyértelműen azt mutatják, hogy az élő kutya jelenléte sokkal erősebben képes felkelteni a gyermekek figyelmét, mint egy plüsskutya. Az élő kutya mozgása, interaktivitása és kiszámíthatatlansága olyan ingereket biztosít, amelyek jobban serkentik a figyelmet, még akkor is, ha a gyermekek számára a figyelem összpontosítása kihívást jelenthet. A kutya képes reagálni a gyermekek viselkedésére, ami fokozza a motivációjukat és segíti a figyelmük fókuszálását.

A kutyás terápia ezen keresztül segíthet a halmozottan sérült gyermekek számára abban, hogy fokozzák a figyelmüket és érzelmi reakcióikat. A kutyával való interakció nemcsak szórakoztató, hanem olyan dolgot ad a gyermekek kezébe, amely segíti őket a figyelmük összpontosításában, az érzelmi állapotuk kezelésében, és a szociális interakciók fejlesztésében. A kutya jelenléte folyamatos motivációt biztosít, amely pozitívan befolyásolja a gyermekek tanulási készségét, és segíti őket abban, hogy jobban reagáljanak környezetükre.³⁷

³⁶ Antalka Zsoltné, (2016), *Kutyaterápia fejlesztő és jótékony hatásai az óvodás (SNI) gyerekek fejlődésében.*, CsaládiNet, Link: https://www.csaladinet.hu/hirek/gyerekneveles/gyerekek_fejlolese/23438/kutyaval_asszisztalt_foglalkozasok_jotekony_hatasa_az_oktatas-neveles_folyamataban (Letöltve: 2025.03.26)

³⁷Topál József, Verbó Szemőke, Uzonyi Erzsébet, (2017) *Halmozottan sérült tanulók figyelmi viselkedésének vizsgálata terápiás kutya jelenlétében*, Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat, 5.évf., 3.szám, 3-17, Link: https://real-j.mtak.hu/21786/2/gyermekneveles_2017_5_2_.pdf (Letöltve: 2025.03.29)

6. A terápiás kutyák kiválasztása, képzése

6.1A terápiás kutyák kiválasztása

A megfelelő terápiás kutya kiválasztása nem könnyű feladat, mivel számos tényezőt kell figyelembe venni ahhoz, hogy valóban hatékonyan támogassa a terápiás munkát. A kutyák szerepe különösen fontos azok számára, akik valamilyen fizikai, érzelmi vagy mentális problémával küzdenek, hiszen segíthetnek a gyógyulásban és fejlődésben.

Ahhoz, hogy egy kutya sikeresen vegyen részt terápiás munkában, nem csupán a személyiségét és viselkedését kell mérlegelni, hanem azt is, hogy hogyan illeszkedik a terápiás programhoz és a munkakörnyezethez. Egy ideális kutya jellemzően olyan, aki képes könnyen alkalmazkodni különböző helyzetekhez, feladatokhoz, és valóban segíteni tud a fejlesztési folyamatokban. Emellett fontos, hogy érzelmi támogatást nyújtson azoknak a gyermekeknek, felnőtteknek, vagy csoportoknak, akikkel dolgozik.

A terápiás kutya hatékonysága tehát nemcsak az állat képességein múlik, hanem azon is, hogy miként illeszkedik a terapeuta, a csoport és a környezet igényeihez. A kutyának képesnek kell lennie arra, hogy a megfelelő módon reagáljon a különböző helyzetekre, segítve ezzel a személyek fejlődését és jólétét.³⁸

A Tappancs Segítőkutyás Alapítvány szerint a következő tényezőket kell a legjobban megvizsgálni:

a) *Temperamentum*

A terápiás kutyák munkájának hatékonyságát elsősorban a kutya temperamentuma és személyisége határozza meg. A megfelelő kutya kiválasztása során fontos figyelembe venni azokat a tulajdonságokat, amelyek lehetővé teszik számára, hogy sikeresen támogassa a terapeuták munkáját és megfelelően reagáljon a különböző helyzetekre.

A kutyának alapvetően nyugodtnak és kiegyensúlyozottnak kell lennie, mivel ez teszi lehetővé számára, hogy könnyen kezelje a stresszes vagy váratlan környezeteket, és segítse a résztvevőket is megnyugodni. A nyugodt kutyák könnyen alkalmazkodnak a változó körülményekhez, ezzel biztosítják a biztonságos és támogató légkört. Fontos továbbá, hogy

³⁸ tappancssegitokutyasok.hu, (2024), *Hogyan válasszunk megfelelő kutyát terápiás munkához?* Link: <https://tappancssegitokutyasok.hu/hogyan-valasszunk-megfelelo-kutyat-terapias-munkahoz/> (Letöltés: 2025.04.13)

a kutya barátságos és szociálisan nyitott legyen, mivel ez megkönnyíti a kapcsolatépítést, nemcsak az emberekkel, hanem más állatokkal is. Ez javítja a terápiás interakciók minőségét és hatékonyságát.

Emellett a kutyának figyelmesnek kell lennie, hogy hosszú időn keresztül képes legyen fenntartani a figyelmét a feladatokon. A jó koncentráció és fókuszálás biztosítja, hogy a kutya pontosan reagáljon a résztvevők igényeire és a felvezető utasításaira, elősegítve ezzel a terápia gördülékeny lebonyolítását.³⁹

b) Kor és méret

A kutya kora és mérete alapvetően befolyásolják a terápiás munkában való részvételét. Ideális esetben a terápiás kutya felnőtt, mivel ekkor stabil temperamentummal rendelkezik és tapasztaltabb a különböző helyzetek kezelésében. A felnőtt kutyák könnyebben alkalmazkodnak az ingerekhez, jobban kezelhetőek, és kiszámíthatóbbak. Fiatal kutyáknál szükség lehet időre a fejlődésükhöz, mivel temperamentumuk még nem teljesen formálódott. Ha megfelelő képzést kapnak, egy év körüli korban már képesek lehetnek letesztelni a temperamentum vizsgát.

A mérete is fontos tényező. A kisebb testű kutyák könnyebben vehetők ölbe, ami különösen előnyös szorongó emberek esetén, mivel közvetlen közelségük megnyugtató hatással lehet. Ezen kívül a kisebb kutyák kisebb helyeken is elférnek. A nagyobb kutyák erősebb, stabilabb támaszt nyújthatnak, és mozgásfejlesztési feladatokban is segíthetnek. Bár a méret különbözhet, mindkét típusú kutya sikeresen támogathatja a terápiás munkát, a választott célcsoport igényeitől függően.⁴⁰

c) Engedelmség

A terápiás kutyák sikeres munkavégzéséhez alapvető a megfelelő képzés és engedelmség. A kutyának képesnek kell lennie azonnal reagálni a gazdája kérésére, akár hangra, akár kézjelre, és pontosan végrehajtani az utasításokat. Kiemelkedő együttműködési készségekkel kell rendelkeznie ahhoz, hogy a terápiás munka zökkenőmentesen működjön.

³⁹ tappancssegitokutyasok.hu, (2024)

⁴⁰ tappancssegitokutyasok.hu, (2024)

A speciális képzés is kulcsfontosságú, mivel lehetővé teszi, hogy a kutya kezelje a különböző terápiás helyzeteket, például szorongó emberek segítségét, érzelmi támogatás nyújtását és hatékony interakciókat másokkal. A kutyák felkészítése tehát nemcsak az alapvető engedelmességről szól, hanem a különleges igényekkel rendelkező személyek támogatásáról is, hogy elérjék a terápiás célokat.⁴¹

d) Szocializáció és előző tapasztalatok

A kutya szocializációja és korábbi tapasztalatai kulcsfontosságúak a terápiás munka sikerében. Azok a kutyák, amelyek már részt vettek különböző látogatásokon, például idősek otthonában vagy iskolákban, könnyebben alkalmazkodnak a terápiás környezethez. Ezek a tapasztalatok segítenek a kutyának jobban kezelni a különböző helyzeteket és embereket. Már kölyökkorban fontos a fokozatos szocializáció, hogy minél több ingerkörnyezetben szerezzon tapasztalatot. A jól szocializált kutyák magabiztosak, kevésbé hajlamosak a félelemre és szorongásra, így hatékonyabban végezhetik el a terápiás feladatokat.⁴²

e) Egészségügyi állapot

A terápiás kutyák egészsége elengedhetetlen a hatékony munkavégzéshez. Egy egészséges kutya biztosítja, hogy a terápia zökkenőmentesen és biztonságosan zajlik. Rendszeres állatorvosi ellenőrzések és az oltások biztosítják, hogy a kutya megfelelően végezhesse el a feladatait. Az egészséges kutyák magabiztosan és megbízhatóan dolgoznak, míg a krónikus betegségek hiánya lehetővé teszi, hogy hosszú időn keresztül végezzék a terápiás munkát pihenő nélkül. A tudatos gazdik gyakran megbízható tenyésztőtől választanak kutyát, mivel ezek a kutyák egészségesek és felkészültek a terápiás munkára.⁴³

6.2 A terápiás kutyák képzése, vizsgálja

A terápiás kutyák kiképzése és vizsgálja szigorú előírások szerint történik, hogy a kutya és gazdája mind technikai, mind érzelmi szempontból készen álljanak a munkára. A vizsga célja, hogy biztosítsa, a páros hatékonyan végezhesse el a terápiás feladatokat, miközben

⁴¹ tappancssegitokutyasok.hu, (2024)

⁴² tappancssegitokutyasok.hu, (2024)

⁴³ tappancssegitokutyasok.hu, (2024)

megőrzi a kutya mentális és érzelmi stabilitását. A vizsga két részből áll: az első a temperamentum vizsgálata, amely alapot ad a feladatokhoz, a második pedig a valós terápiás helyzetekben végzett gyakorlatok. A Magyar Terápiás és Segítőkutyás Egyesület hivatalos vizsgaszabályzata szerint az alábbi pontok tartoznak a terápiás kutya általános követelményei közé:

- **Temperamentum vizsgálat**

A temperamentum vizsgálat kulcsfontosságú lépés a terápiás kutya kiképzésében, mivel biztosítja, hogy a kutya rendelkezik a megfelelő készségekkel és személyiségjegyekkel a terápiás munkához. A vizsgálat során a kutyát különböző környezeti ingerekkel tesztelik, például zajokkal, új emberekkel és szokatlan helyzetekkel, hogy megfigyeljék, hogyan reagál. A kutyának képesnek kell lennie az engedelmességi feladatok elvégzésére, miközben türelmes és nyugodt marad a különböző hatások ellenére. A gazdának is figyelemmel kell kísérnie a kutya viselkedését és a környezeti ingerekre adott reakcióját. Ha a kutya sikeresen teljesíti a temperamentum vizsgát, akkor folytathatják a második, valós terápiás helyzetekben történő vizsgával.

- **Valós terápiás szituációkban végzett gyakorlatok**

A második fázisban a kutya és gazdája valós terápiás szituációkban bizonyítanak. A párosnak olyan intézményben kell végeznie a fejlesztő gyakorlatokat, ahol már vizsgázott kutyák és felvezetők dolgoznak. Ezek az intézmények regisztráltak a Közreműködő Szervezet honlapján, és minden szükséges dokumentációval rendelkeznek, például a kutyás terapeuta tanúsítványszámával és az intézmény címével. A gyakorlatok során legalább 15 alkalommal kell részt venniük a terápiás munkában, ami magában foglalja a tapasztalt páros munkájának megfigyelését és aktív részvételt a gyakorlatokban. A felkészítés célja, hogy a kutya és gazdája biztosan felkészüljenek a terápiás környezetekben való munkára, amit képzett terapeuta és tapasztalt felvezető irányítanak, segítve a párost minden szükséges készség elsajátításában.

- **Az értékelés szempontjai**

A terápiás kutya vizsgáján nemcsak a kutyát, hanem a gazda viselkedését is figyelembe veszik. A kutyának minden körülmények között kiegyensúlyozottan kell viselkednie, nyugodtan reagálva a különböző ingerekre, például zajokra, új emberekre vagy szokatlan helyzetekre. A kutyának szeretnie kell az interakciókat idegenekkel, és jól kell tűrnie a testi kontaktust és hirtelen mozdulatokat is. A gazdának folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a kutya reakcióit, biztosítva, hogy a kutya minden feladatot a legjobb tudása szerint végezzen el. Erőszak alkalmazása, legyen az fizikai vagy verbális, tilos, ahogy a fojtó- vagy szöges nyakörv használata is. A megfelelő együttműködés elengedhetetlen, hogy a kutya és gazdája harmóniában dolgozzanak a terápiás csoport vezetőjével és a többi résztvevővel. A gazda önállóan kezelheti a kutyát, amikor nincs konkrét utasítás, de mindig a kutya számára legmegfelelőbb módon, és lehetősége van a kutya pihentetésére is, hogy ne érezze magát túlterheltnek.

- **Vizsga elutasítása**

A vizsga sikertelen, ha a kutya agresszívan viselkedik, például támadást indít, vagy ha erős félelemreakciókat mutat, amelyek megijeszítik a többi résztvevőt. Ha a kutya hisztérikusan ugat, vonyít, vagy fájdalmat okoz, a vizsga automatikusan meghiúsul. A gazda viselkedése is kulcsfontosságú; ha durván bánik a kutyával, vagy ha a kutya nem tartja meg a szobatisztaságot, az is elutasítást jelent. Az ilyen problémák veszélyeztethetik a terápiás munkát, ezért fontos, hogy mindkét fél a legjobb teljesítményt nyújtsa. A sikeres vizsga érdekében a kutyának minden szituációban stabilnak és nyugodtnak kell maradnia, míg a gazdának figyelemmel kell kísérnie a kutyát és megfelelően kell kezelnie minden helyzetet. Ha mindkét fél teljesíti a követelményeket, sikeresen végezhetik el a terápiás kutyává válás folyamatát, és megkezdhetik a terápiás munkát.

7. Saját kutatás elemzése

A dolgozatomban egy olyan témát választottam, amely szakmailag és személyesen is közel áll hozzám. Gyermekkorom óta szoros kapcsolat fűz az állatokhoz. Mindig is úgy éreztem, hogy az állatok társasága megnyugvást és biztonságot ad, különösen a nehéz vagy szomorú pillanatokban. Ez a belső tapasztalat ösztönzött arra, hogy gyógypedagógiai tanulmányaim során mélyebben is foglalkozzam az állatok - különösen a kutyák - terápiás célú alkalmazásával. A gyermekekkel való munka során kiemelten inspirálónak találok azokat az eszközöket és módszereket, amelyek nemcsak hatékonyak, de érzelmi síkon is kapcsolódnak a gyermekekhez. A kutyaterápia éppen ilyen: ötvözi az érzelmi biztonságot, a motivációt és a pozitív megerősítést, miközben elősegíti a fejlődést.

A kutatásom fő célja annak vizsgálata volt, hogy a kutyával asszisztált terápia milyen hatással van az óvodáskorú gyermekekre, különös tekintettel a kommunikációs és szociális készségek alakulására, a bizalom fejlődésére, valamint az állatokhoz való viszonyulás változására. A terápiás folyamat előtti és utáni időpontokban végzett interjúk segítségével arra kerestem a választ, hogy a gyermekek esetében milyen egyéni és csoportos fejlődési mintázatok rajzolódnak ki egy fél éves kutyaterápiás program hatására. Kiemelt kérdés volt számomra az is, hogy a gyermekek mennyire nyitottak a kutyák felé, és hogy ez a kapcsolat hogyan mélyül el az idő előrehaladtával.

További célom volt feltérképezni, hogy a gyermekek képesek-e a terápiás kutyával való kapcsolat révén bizalomtelibb módon megnyílni, illetve hogy fejlődik-e az önbizalmuk és kezdeményező-készségük a terápia hatására. Úgy gondoltam, hogy az állatok jelenléte, különösen egy megfelelően kiképzett, nyugodt és érzékeny terápiás kutya közreműködése, olyan különleges légkört teremt, amely csökkenti a gyermekek szorongását, növeli az érzelmi biztonságérzetüket, és ezáltal elősegítheti a fejlődésüket különböző területeken.

A kutatás során azt is vizsgálni kívántam, hogy a gyermekek hogyan viszonyulnak az állatokhoz általánosságban, és milyen attitűdökkel érkeznek a kutyaterápiás foglalkozásokra. Kíváncsi voltam arra, hogy a pozitív állatélmények hogyan befolyásolják az empátiát, valamint a felelősségvállalással kapcsolatos belső attitűdöket. A terápiás foglalkozások során ugyanis nemcsak játék és érintkezés zajlik, hanem kialakul egyfajta „tanulási kapcsolat” is a gyermek és a kutya között, amely fejlesztheti az együttműködésre, alkalmazkodásra, illetve mások érzéseinek megértésére való képességet is.

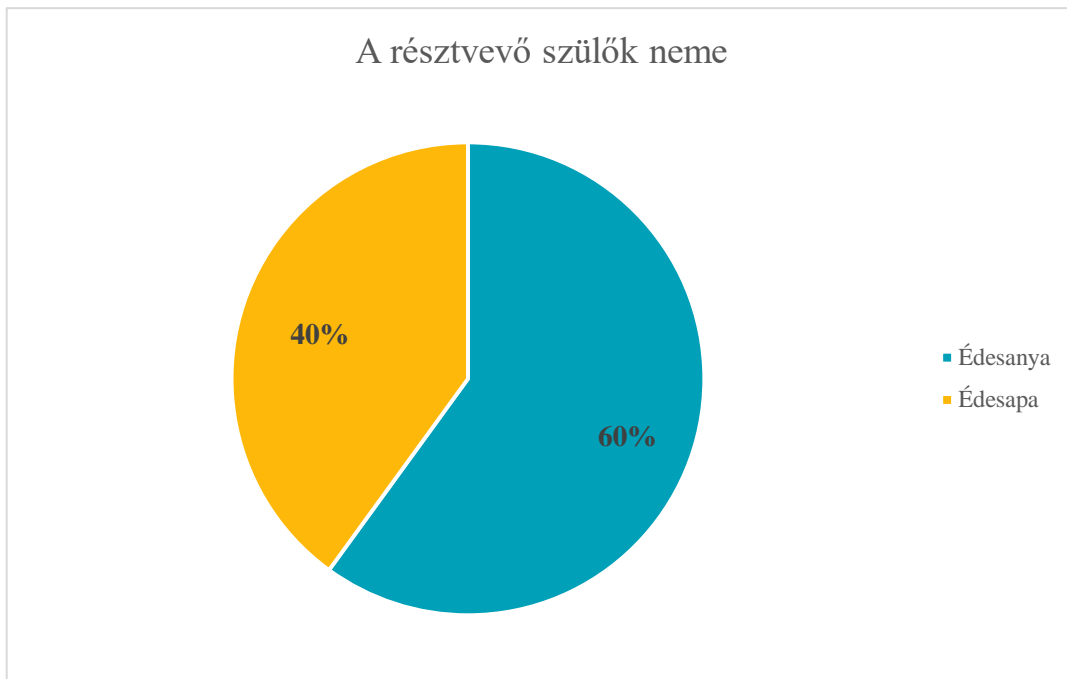
A szülők szerepe szintén hangsúlyos volt a kutatásban. Arra voltam kíváncsi, hogy milyen elvárásokkal és motivációkkal íratják be gyermeküket a programra. Feltételeztem, hogy a szülők elsősorban a gyermek-állat kapcsolat megerősítésében és az érzelmi fejlődés támogatásában látják a kutyaterápia jelentőségét. Fontosnak tartottam feltárni azt is, hogy a szülők hogyan érzékelik a gyermekük változásait. Észlelnek-e fejlődést a kommunikációs, szociális területeken, illetve a gyermekek általános viselkedésében.

Kutatásomat egy miskolci óvodában végeztem. A vizsgálat során öt gyermek és az ő szülei vettek részt félig strukturált interjúban. Az interjúkat két alkalommal, azonos személyekkel készítettem: először a kutyaterápiás foglalkozások megkezdése előtt (2024 novemberében), majd a terápiás időszak lezárását követően (2025 áprilisában). Az interjúk segítségével a célom az volt, hogy személyes, mélyebb betekintést nyerjek a gyermekek belső folyamataiba, fejlődési útjába, és hogy a szülői visszajelzések révén világosabb képet kapjak a kutyaterápia komplex hatásmechanizmusáról.

A kutatás tehát több szinten kívánta feltárni a kutyaterápia lehetséges előnyeit: egyéni szinten a gyermekek fejlődésére, kapcsolati szinten a gyermek-kutya bizalmi viszonyra, valamint családi szinten a szülők percepciójára koncentrálna.

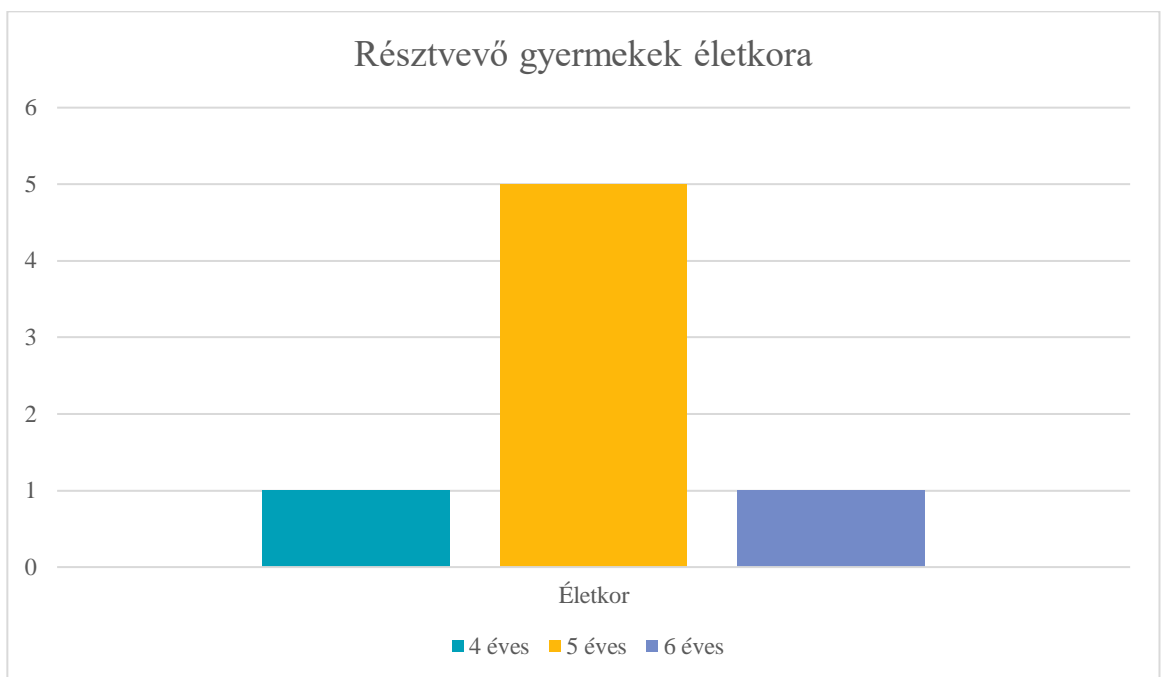
7.1 Demográfiai adatok:

A kutatás során öt szülő vett részt a félig strukturált interjúkban, közülük három édesanya és két édesapa osztotta meg tapasztalatait gyermekének kutyaterápiás részvételéről. A szülők önkéntesen vállalták a részvételt. A szülők mellett hat gyermek is szerepelt a vizsgálatban, mivel két testvérpár is részt vett a terápiás foglalkozásokon, így a szülői visszajelzés e két gyermekre egyaránt kiterjedt.

1. számú diagram (forrás: saját kutatás)

A gyermekek életkora 4 és 6 év között változott, amely jól illeszkedik az óvodáskor jellemző életkori sajátosságokhoz. Az életkor pontos megoszlása a következőképpen alakult: egy gyermek 4 éves, öt gyermek 5 éves, egy gyermek pedig 6 éves volt az adatfelvétel idején. A kutatásban részt vevő gyermekek egy miskolci óvodai csoport tagjai, így a vizsgálat földrajzilag lokalizált, egy adott intézményi kontextusban zajló, kvalitatív feltárásnak tekinthető.

2. számú diagram (forrás: saját kutatás)

A mintanagyság szempontjából fontos megjegyezni, hogy a kutatás nem tekinthető reprezentatívnak, mivel az interjúk nem országos vagy megyei szintű adatfelvétel alapján készültek, hanem egy meghatározott intézményi környezetben belül, kismintás, kvalitatív jelleggel valósultak meg. A cél nem a széleskörű általánosítás, hanem a résztvevők élményeinek, megfigyeléseinek és tapasztalatainak mélyreható feltérképezése volt. A kvalitatív adatgyűjtés lehetővé tette, hogy részletes képet kapjak a kutyaterápia hatásairól, különös tekintettel a gyermekek kommunikációs, szociális és érzelmi fejlődésére.

Az interjúk során a gyermekek korából és fejlődési sajátosságaiból adódóan az életkori megfelelőségre külön figyelmet fordítottam: egyszerű, számukra érthető kérdéseket használtam, valamint játékos, kötetlen beszélgetés formájában zajlott a beszélgetés. A gyermekek véleménye, reakciói és nonverbális megnyilvánulásai egyaránt fontos adatforrásként szolgáltak a vizsgálat során. A kutatás kvalitatív jellegű, mivel mélyinterjúk formájában gyűjtöttem adatokat a szülők és gyermekek részéről, az interjúk során a kutatás fókuszában a személyes élmények, észrevételek álltak.

Adatgyűjtési eszköz a félig strukturált interjú volt, amely lehetővé tette a kérdések nyitott formájú megválaszolását, így a résztvevők szabadon kifejezheték véleményüket, élményeiket. Az interjúk két időpontban kerültek lebonyolításra: először a kutyaterápia megkezdése előtt, majd a terápia öt hónapos időtartamának végén. A kérdőíveket a gyermekek és a szülők számára is elkészítettem, figyelembe véve a gyermekek életkorának megfelelő egyszerűbb megfogalmazást. A gyermekek számára az interjú 14 kérdést tartalmazott, amelyek az állatokhoz, különösen a kutyákhoz való viszonyukat, szociális interakcióikat, és érzelmi reakcióikat mérték. A kérdések a terápia előtt és után ugyanazokat a témákat érintették, így lehetőséget biztosítottak a változások nyomon követésére. Az interjúkban szereplő kérdések olyan témákra terjedtek ki, mint a kutyákkal való kapcsolattartás, társas játékokban való részvétel, bátorság, új kihívásokkal való szembenézés, segítő attitűd és önbizalom.

A szülők számára készült kérdőív szintén a gyermekek szociális és érzelmi fejlődését vizsgálta, és tartalmazott kérdéseket a gyermekek önállóságára, szociális kapcsolataikra, motivációjukra, és az általuk mutatott készségekre is. A szülők az interjúk során a gyermekek terápia előtti viselkedését, valamint a kutyaterápia után bekövetkezett változásokat értékelték. A kérdések különböző szempontok szerint vizsgálták, hogyan alakult a gyermekek önbizalma, együttműködési készsége, illetve, hogy mennyire váltak képesekké új barátok szerzésére és a társas interakciók kezdeményezésére. Az interjúk

helyszíne az óvoda biztosította külön szoba volt, amely nyugodt, zárt környezetet biztosított az adatgyűjtéshez. A kérdések feltevése során a válaszokat jegyzeteltem, és szükség esetén további tisztázó kérdéseket tettem fel, hogy pontosabb és teljesebb válaszokat kapjak. Az interjúk során a válaszadók szabadon kifejthették véleményüket, valamint az olyan esetekben, ahol a válaszok nem voltak egyértelműek, azokat követően rákérdeztem. A válaszadók által említett, nem várt észrevételek is hozzájárultak a kutatás eredményeinek gazdagításához.

A szülők kértek névtelenséget az interjúk során, amelyet maradéktalanul biztosítottam, az adatkezelés pedig az előírásoknak megfelelően történt, biztosítva a válaszadók személyes adatainak védelmét és bizalmas kezelését. Az interjúk során az etikai elveket maximálisan figyelembe vettem, így a részvétel önkéntes volt, és minden szülő előzetesen tájékoztatást kapott a kutatás céljáról, módszertanáról és adatkezeléséről.

7.2 Kutatási eredmények bemutatása

1. gyermek

Terápia előtt: A kutatás kezdeti szakaszában készített interjú során a gyermek visszafogottan, szinte alig hallhatóan válaszolt, sokszor csak bólintott, vagy az édesanyjára nézett megerősítésért. Kifejezetten zárkózottnak mutatkozott, és az idegen helyzet feszültté tette. Bár a szülő korábban úgy jellemezte őt, mint „állatbarát, kíváncsi és könnyen barátkozó” gyermeket, a beszélgetés során szorongás és félelem rajzolódott ki, különösen, amikor a kutyákról esett szó. A gyermek elmondta, hogy tart attól, hogy a kutya rá fog ugrani, megnyalja vagy esetleg megharapja. Nem szereti, ha túl közel jönnek hozzá az állatok, és az érintés gondolata is kellemetlen érzéseket kelt benne. Emellett azt is kifejezte (bár félve, kerülgetve a témát), hogy nem ő szeretett volna részt venni a terápián, inkább az édesanyja ragaszkodott hozzá. Ez az ellentmondás, a szülő pozitív percepciója és a gyermek aktuális élményei között, már a kezdetektől fogva kihívást jelentett a folyamat számára.

Terápia után: A második interjú során a gyermek ugyan még mindig visszafogottan viselkedett, de már szemkontaktust keresett, néhány kérdésre mosolyogva válaszolt, és saját élményeket is megosztott. Ugyan a kutyákhoz való közelség továbbra is kényelmetlenséget okozott számára, de már képes volt megfogalmazni azt, hogy „néha aranyosak” és „jó volt nézni, ahogy ültek és pacsit adtak”. A foglalkozások során több alkalommal is megfigyelték, hogy a gyermek közelebb merészkedett, sőt egyszer még meg is simogatta a terápiás kutyát,

bár ezt később az interjúban nem említette. A viselkedésében tapasztalt apró, de határozott nyitás arra utal, hogy a félelem mértéke némiképp enyhült, és már képes volt biztonságos helyzetben kapcsolatot létesíteni az állattal.

Az édesanya elmondása szerint a gyermek ugyan nem kezdett el rajongani a kutyákért, de otthon már nem zárta ki automatikusan a témát. Előfordult, hogy kérdezett a foglalkozásokról, és egyszer még egy kutyás képet is rajzolt, ami korábban elképzelhetetlen lett volna. A szülő visszajelzései alapján a gyermek „egy kicsit bátrabb lett”, meg mer szólalni új helyzetekben is, ami a fejlődés szempontjából biztató jelenség.

Ugyan a terápia nem hozott látványos, drámai változást, mégis megfigyelhető volt egyfajta lassú, belső oldódás, amely a félelmek enyhülésében, valamint az új élmények befogadásában mutatkozott meg. Az eset rávilágít arra, hogy a kutyaterápia nem minden esetben eredményez azonnali áttörést, de hosszabb távon, különösen szülői támogatással, biztonságos tér lehet az érzelmi fejlődésre.

2. gyermek

Terápia előtt: A gyermek már a terápiát megelőzően is nagy érdeklődést mutatott az állatok iránt, különösen a kutyák voltak a kedvencei. A szülő elmondása szerint otthon is sokat beszél róluk, és több kutyás mesekönyvet is szívesen hallgatott. Az első interjú során a gyermek nyitottan, mosolyogva válaszolt a kérdésekre, és bár kissé izgult, lelkesen várta a foglalkozásokat. Egyértelműen megfogalmazta, hogy szeretne majd megsimogatni egy kutyát, játszani vele, és hogy „a kutyus biztos nagyon okos és tud trükköket is”.

A szülő úgy nyilatkozott, hogy a gyermek nehezen koncentrálni, gyakran szétszórt, és bár kedves és barátságos, sokszor nem tudja lekötni a figyelmét hosszabb időre. Remélte, hogy a terápia segít majd abban, hogy a gyermeke figyelme javuljon, és hosszabb ideig tudjon egy adott tevékenységben elmélyülni.

Terápia után: A második interjúban a gyermek sokkal összeszedettebben válaszolt, és a válaszaiban egyfajta „felnőttebb” beszédstílus is megjelent. Már nemcsak azt mondta, hogy szereti a kutyákat, hanem részletesen beszélt arról is, hogy mit csinált a foglalkozásokon, hogyan tanított meg neki a terapeuta egy-egy trükköt, és hogyan segített ő maga a kutyának. A gyermek elmondta, hogy „most már jobban figyelek, mert a kutya is akkor tud dolgozni, ha én is figyelek”.

A szülő beszámolója alapján a foglalkozások hatására a gyermek valóban koncentráltabban kezdett viselkedni, otthon például türelmesebben hallgatta végig a

meséket, és kevesebb megszakítással fejezett be egy-egy játékot. A szülő kiemelte azt is, hogy a gyermek önbizalma megnőtt, sokat mesélt az otthoni környezetben arról, hogy „ő segít a kutyának tanulni”, és büszkeséggel beszélt a terápiás alkalmakról. Ugyanakkor megjegyezte azt is, hogy időnként a gyermek kissé túlpörgött a foglalkozások után, nehezebben tudott elaludni, amit az élmények erős hatásának tudott be.

A terápiás folyamat során a gyermek meglévő pozitív attitűdjei tovább erősödtek, ugyanakkor új képességek, mint a koncentrációs idő növekedése, az önszabályozás fejlődése és az önbizalom erősödése is megjelentek. Az eset rávilágít arra, hogy a kutyaterápia nem csupán az érzelmi kapcsolódást támogatja, hanem a figyelmi és viselkedési működésben is pozitív irányú változásokat idézhet elő.

3. gyermek

Terápia előtt: A kutyaterápia megkezdése előtt a gyermekről az a kép rajzolódott ki, hogy zárkózott, visszahúzódo természetű, és nehezen oldódik új emberek vagy helyzetek között. A szülő elmondása alapján ritkán beszél az érzéseiről, különösen idegenekkel szemben, és gyakran inkább megfigyelő szerepbe helyezkedik. Állatokkal kapcsolatban a szülő szerint nincs kifejezett félelme, de a közvetlen kontaktust, különösen a nagyobb testű kutyákkal, inkább kerülte. Az interjú során a gyermek szűkszavúan válaszolt, gyakran csak bólintott, vagy fejrázással jelezte a válaszait. Ennek ellenére a nonverbális jelek mint a mosoly, testtartás, szemkontaktus alapján inkább kíváncsiság, mintsem félelem volt érzékelhető benne. Elhangzott, hogy, „nem tudja, mire számíton, de majd meglátja”. A szülő úgy fogalmazott, hogy leginkább abban reménykedik, hogy a gyermek kicsit nyitottabbá válik, és bátrabban kommunikál másokkal, akár a kortársaival is.

Terápia után: Az öt hónappal későbbi interjú során már jelentős változás volt észlelhető. A gyermek önállóan üdvözölt, mosolygott, és az első kérdésekre már szavakkal válaszolt. Beszámolt arról, hogy eleinte csak messziről figyelte a kutyát, de egy idő után meg is simogatta, és mostanra már játszik is vele. A kedvenc tevékenysége az lett, amikor a kutyának „el lehetett dugni a jutifalit”, és ő segíthetett megkeresni. Ez az egyszerű játék egyfajta interakciós áttörést is jelentett számára.

A szülő elmondása szerint a gyermek sokkal többet beszél otthon az élményeiről, és ami különösen szembetűnő volt, hogy a testvéreihez és az iskolai társaihoz is nyitottabban kezdett viszonyulni. Egy iskolai tanító is megjegyezte, hogy többször jelentkezik órán, és nem riad vissza attól, ha megszólítják. A szülő úgy fogalmazott: „mintha megtanult volna

bízni valaki másban, még ha az egy kutyával is kezdődött”. Ugyanakkor megjegyezte, hogy a változás nem egyik napról a másikra történt, és voltak visszaesések is. Például egy újabb ismeretlen helyzetben újra elzárkózott, de összességében a fejlődés egyértelmű és tartósnak tűnik.

Ez az eset jól példázza, hogy a kutyával való biztonságos kapcsolat elindíthat egy olyan belső folyamatot, amely a gyermek szociális és kommunikációs fejlődését is támogatja. A kezdeti távolságtartás, majd a fokozatos közeledés nem csupán a kutyához, hanem az emberekhez fűződő kapcsolataiban is megmutatkozott.

4. gyermek

Terápia előtt: A gyermek már korábban is érdeklődött az állatok iránt, különösen a kutyák vonzották. Azonban az interjú során kiderült, hogy a gyermek szorongott a kutyák közelében, és bár szívesen játszott velük, inkább azokat az állatokat választotta, amelyek kisebbek voltak és könnyebben kezelhetők. A gyermek nem igazán bízott még a nagyobb kutyákban, és félelme miatt került távolabb tőlük. A szülő elmondása szerint a gyermek barátkozó, kedves természetű, de a kutyákkal kapcsolatos félelmei miatt nem mindig tudott szabadon játszani velük. Az otthoni környezet nem támogatta a kutyával való közvetlen kapcsolatot, hiszen bérházban élnek, és a család nem tart kutyát.

Terápia után: A kutyaterápiás foglalkozások után jelentős változásokat tapasztaltak a gyermek viselkedésében. A szülő beszámolója szerint a gyermek viselkedése pozitívan változott, és egyre bátrabban közelítette meg a kutyákat. A félelem és szorongás, amit először tapasztaltak, egyre inkább oldódott, és a gyermek elkezdett érdeklődni a nagyobb kutyák iránt is. A kutyák iránti szeretet olyan szintre emelkedett, hogy a család rendszeresen elkezdett látogatni egy közeli kutyamenhelyet, ahol a gyermek segített kutyákat sétáltatni. Ez a közös program a család számára egy új hagyománnyá vált, és igazi családi élménnyé alakult. A gyermek örömmel beszélt arról, hogy a menhelyi kutyákkal való interakciók segítettek neki jobban megérteni a kutyák igényeit, és boldogan mesélt a kutyák iránti szeretetéről. A szülő elmondása szerint a gyermek önállóbbá vált, és a kutyák iránti elkötelezettség még jobban erősítette a családon belüli kapcsolatokat is.

A szülő hangsúlyozta, hogy a kutyaterápia nemcsak a gyermek számára, hanem az egész család számára is egy fontos és pozitív élménnyé vált. A gyermek azóta is aktívan keres kutyás programokat, és mindig lelkesedéssel mesél a kutyákkal való élményeiről. A család tehát nemcsak a kutyákkal való kapcsolattartásban tapasztalt pozitív változást, hanem

az egymással való kapcsolataikban is. Az ismeretlen kutyák iránti félelem fokozatosan eltűnt, és a gyermek elkezdett nyíltabban viszonyulni a külvilághoz is.

5. gyermek

Terápia előtt: A gyermek egy érdeklődő, játékos és társaságkedvelő kisfiú volt, aki szívesen barátkozott és könnyen felvette a kapcsolatot másokkal. Otthon gyakran játszott társasjátékokat, és szerette megosztani élményeit a családjával. A kutyákkal való viszonya vegyes volt, különösen a kutyás programok előtt, mivel a gyermek hajlamos volt félni tőlük, ha azok túl közel kerültek. Ez a félelem különösen akkor volt jelen, amikor az egyik szülővel volt, míg a másik szülővel bátrabbnak mutatkozott, inkább érdeklődött a kutyák iránt, és kisebb félelemmel, de próbálta közelíteni őket. Az otthoni környezetben nem volt kutya, így a gyermek kíváncsisága és érdeklődése a kutyák iránt nem tudott teljesen kibontakozni, ami szorongáshoz vezetett, ha kutyák közelébe került. A kutyákkal való kapcsolatában tehát a szociális interakciók, önbizalom és bátorság terén még voltak hiányosságok, amelyek a félelem és a szorongás miatt korlátozták a kutyák iránti bizalom kialakulását.

Terápia után: A kutyaterápia során a gyermek folyamatosan tapasztalta meg a kutyákkal való pozitív interakciókat, ami jelentős változásokat hozott a szociális készségeiben és önbizalmában. Kezdetben voltak félelmei a kutyákkal, de ahogy egyre inkább megszokta a kutyák közelségét, a bizalom is erősödött. A szülők elmondása szerint különösen akkor vált bátrabbá, amikor nem a szülőkkel, hanem más felnőttekkel találkozott a kutyákkal. A kutyák iránti bizalom növekedésével a gyermek aktívan részt vett a kutyás programokban: bátran simogatta a kutyákat, és megnyugodott, amikor a kutyák játékos viselkedést mutattak. A félelem és a szorongás fokozatosan eltűnt, és a gyermek örömmel osztotta meg, hogy a kutyák nem "döntik fel", hanem szeretettel nyalogatják, így erősödött benne a kutyák iránti bizalom és szeretet.

A kutyaterápia hatására a gyermek szociális készségei is fejlődtek: más gyerekekkel is könnyebben barátkozott, szívesen játszott együtt társasjátékokat, és bátrabban kommunikált a többiekkel. A kutyás foglalkozások segítettek abban, hogy a gyermek megnyíljon és aktívan részt vegyen a közös játékokban, nemcsak a kutyákkal, hanem a kortársaival is. A szociális kapcsolatok és a kommunikáció terén egyértelmű fejlődést mutatott, és már nem volt nehéz számára idegen gyerekekkel kapcsolatot teremteni, sőt, ő is kezdeményezett társas interakciókat.

Az önbizalom terén is jelentős változások történtek: míg a terápia előtt a gyermek hajlamos volt szorongani, különösen akkor, ha kutyák közelében volt, mára bátrabbá vált, és már képes volt magabiztosan viselkedni velük szemben.

6.gyermek

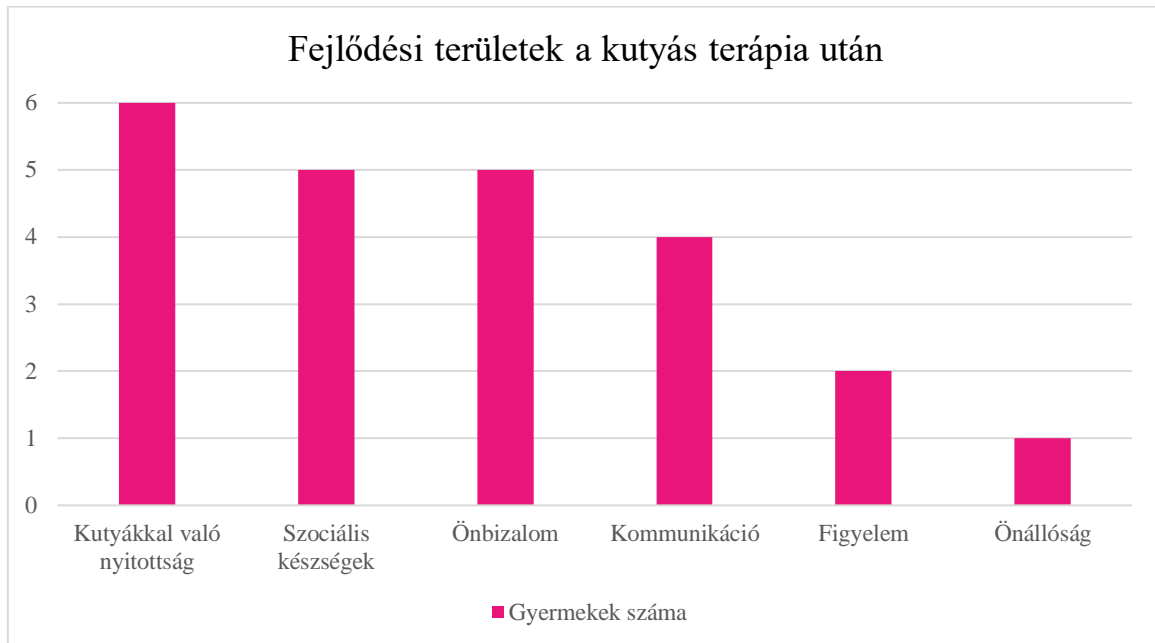
Terápia előtt: A gyermek nem igazán volt kommunikatív. Elzárkózott a kutyákkal kapcsolatos kérdések elől. Erősen szorongott a kutyákkal szemben, és ez a félelem hatással volt a szociális interakcióira is. A szülő elmondása szerint a gyermek nem szerette, ha kutyák voltak a közelében, és az idegen gyerekekkel való kapcsolatteremtés is nehezebbre esett. Gyakran kerülte a társaságot, és nem volt nyitott semmilyen kezdő lépés megtételére se emberrel, se állattal szemben. A szülők úgy érezték, hogy a gyermek nem tudta megfelelően kifejezni magát, és hajlamos volt visszahúzódnival, ha új helyzetekkel találkozott, például egy játszótéri élmény során.

Terápia után: A kutyaterápia során a gyermek fokozatosan megszabadult a kutyákkal kapcsolatos félelmektől, és ez a változás nemcsak a kutyákhoz való viszonyában, hanem a szociális készségeiben is jelentős fejlődést hozott. A kutyák iránti kezdeti távolságtartás helyett már bátran közelítette meg őket, és a foglalkozások során megtanulta, hogyan kell megfelelően reagálni, hogyan építsen kapcsolatot egy kutyával. Az először bátortalan gyermek ma már örömmel játszik a kutyákkal, sőt, a szülők elmondása szerint a kutyás programok után gyakrabban kérte, hogy menjenek el sétálni, hogy kutyát láthasson közben. Így a kutyás élmények nemcsak az állatokkal való kapcsolatát erősítették, hanem szociális kapcsolatait is javították.

A szociális készségek terén is pozitív változások történtek: a gyermek ma már könnyebben barátkozik más gyerekekkel, jobban megérteti magát kortársaival, és nem fél új kapcsolatokat kezdeményezni. Ma már bátran csatlakozik a többiekhez, például egy új társasjátékhoz, és nem okoz számára problémát, ha idegenekkel kell együtt játszania. A kutyaterápiás foglalkozások segítettek neki abban, hogy megtanulja a közös szabályokat, a társas interakciók kereteit, és hogy bátor legyen másokkal való kommunikációban.

A legjelentősebb változás talán az önbizalom növekedésében mutatkozott meg: míg a terápia előtt a gyermek gyakran visszahúzódot és nem volt biztos a saját képességeiben, a kutyás programok során egyre inkább megnyílt, bátrabb lett, és képes volt kifejezni magát. Ez a fejlődés nemcsak a kutyákkal való kapcsolatait érintette, hanem az emberekkel való

interakciókat is: a gyermek bátrabban kezdeményezett beszélgetéseket, jobban megértette magát a környezetével, és sikerült megszabadulnia a félelmeitől.

3. számú diagram (forrás: saját kutatás)

A kutyás terápiás foglalkozások hatásait a gyermekek különböző kompetenciaterületein mért fejlődés alapján vizsgáltam. A diagram az egyes területeken megfigyelt pozitív változások gyakoriságát mutatja. A legnagyobb mértékű fejlődést a kutyákkal való nyitottság és a szociális készségek terén tapasztaltam. Előbbi azt jelenti, hogy a gyermekek szívesebben közeledtek az állatokhoz, bátrabban léptek kapcsolatba velük, míg utóbbi a társas kapcsolatokban, például a másokkal való játék, együttműködés, megszólalás terén jelentett előrelépést.

Jelentős fejlődést mutatott továbbá az önbizalom és a kommunikáció, különösen a verbális megnyilvánulások és az önkifejezés területén.

Kisebb mértékű változást mutatott a figyelem és az önállóság, amelyek esetében inkább fokozatos, hosszabb távú fejlődés várható. Ezek a területek komplexebbek, és több időt, ismétlődő ingereket, valamint tudatos fejlesztést igényelnek.

Összegzés

A kutyaterápia jelentős hatást gyakorolhat a gyermekek fejlődésére, különösen a szociális készségeik, önbizalmuk és bátorságuk terén. Az eddigi tapasztalatok és a különböző gyermekekkel végzett kutyaterápia eredményei alapján számos fontos megállapítást tehetünk. Az alábbiakban összefoglalom mindazokat a fejlesztési területeket, amelyekről a beszélgetés során szó esett.

A kutyaterápia hatására a gyermekek bátorsága és önbizalma jelentősen megnövekedett. Azok a gyermekek, akik kezdetben féltek a kutyáktól, fokozatosan képesek voltak leküzdeni félelmeiket, és – ha kezdetlegesen is - de bizalmat alakítottak ki a kutyákkal. A pozitív kutyás élmények, mint például a kutyák játékos viselkedése, az őszinte kapcsolatépítés és a kutyákkal való közvetlen szituációk segítettek abban, hogy a gyermekek magabiztosabbá váljanak. A kutyákkal való sikeres kapcsolatok megerősítették a gyermekek önértékelését, és azt is tapasztalták, hogy képesek irányítani a helyzetet, miközben bizalmat építenek magukban. Mindezek a tapasztalatok segítettek abban, hogy a gyermekek bátrabbak legyenek nemcsak a kutyákkal, hanem más emberekkel, például kortársaikkal is.

A szociális készségek fejlődése szintén meghatározó hatású volt a kutyaterápia során. Azok a gyermekek, akik eleinte inkább zárkózottak voltak vagy nehezebben barátkoztak, egyre inkább képesek lettek kapcsolatokat építeni nemcsak a kutyákkal, hanem más gyerekekkel is. A kutyákkal való közvetlen kapcsolat segítette a gyermekeket abban, hogy könnyebben megnyíljanak, és kezdeményezzenek másokkal való interakciókat. A kutyás foglalkozások nemcsak a kutyák iránti szeretetet erősítették, hanem lehetőséget adtak arra is, hogy a gyermekek szociálisan aktívabbá váljanak, jobban megértessék magukat másokkal, és könnyebben barátkozzanak.

A terápia hatására nemcsak a kutyákhoz való viszony alakult át, hanem a gyermekek kommunikációs készségei is fejlődtek. A kutyákkal való kapcsolatépítés során a gyermekek megtanulták, hogyan kell megfelelően reagálni a kutyák testbeszédére és hogyan kell kapcsolatot kialakítani velük. Ezen keresztül a gyermekek verbális és nonverbális kommunikációs készségei is javultak, hiszen jobban megértették, hogyan kell jelezniük szándékaikat, vágyaikat, vagy hogyan reagáljanak egy kutya viselkedésére. A kutyák segítettek abban, hogy a gyermekek ne csak passzívan reagáljanak a külvilágra, hanem aktívan alakítsák az interakciókat, ezzel is erősítve önbizalmukat és bátorságukat.

A bátorság és önbizalom mellett a kutyaterápia hatására a gyermekek elváláskezelési készségei is javultak. Egyes gyermekeknél, akik a kutyás programok előtt szorongtak a

kutyák közelségétől, a terápia során egyre inkább képesek lettek megnyugodni, ha kutyák közelében voltak, és fokozatosan elsajátították a kutyákkal való helyes bánásmód technikáit. Mindez nemcsak a kutyák iránti bizalom növekedését eredményezte, hanem a gyermekek szorongásának csökkenését is. A szülők elmondása szerint a gyermekek számára a kutyák jelenléte egyre inkább élménnyé vált, és a szorongás helyét az érdeklődés és a szeretet vette át.

A családi szinten is pozitív hatások voltak tapasztalhatók: a kutyaterápia segítségével a gyermekek és szüleik közösen élhették meg a kutyás élményeket, így erősödött a családi összetartás. A szülők elmondták a gyerekekről, hogy a kutyás programok után a gyermekek szívesen osztották meg a kutyákkal kapcsolatos élményeiket, és örömmel beszéltek arról, hogy a jövőben kutyát szeretnének tartani. A kutyás élmények közös élménnyé váltak a család számára, és elősegítették a családon belüli kapcsolatok erősödését.

Összességében a kutyaterápia rendkívül fontos szerepet játszott a gyermekek szociális, érzelmi és kognitív fejlődésében. A kutyák iránti bizalom megerősítése, az önbizalom növelése, a bátorság fokozása és a szociális készségek fejlődése mind hozzájárultak a gyermekek holisztikus fejlődéséhez. A kutyaterápiás programok nemcsak a kutyákkal való kapcsolatot, hanem a gyermekek és a környezetük közötti interakciókat is pozitívan befolyásolták, így a kutyaterápia a gyermekek életében jelentős, tartós változásokat hozott.

A kutatás eredményei alapján a hipotéziseim részben beigazolódtak, de voltak olyan területek, ahol a várt hatások nem minden esetben valósultak meg teljesen. Az egyes hipotézisek vizsgálatakor az alábbi eredmények születtek:

Első hipotézisem, miszerint a szülők elsősorban azért íratják be gyermeküket a foglalkozásra, mert szeretnék elősegíteni a gyermek és az állatok közötti pozitív kapcsolat kialakulását és megerősítését.

Ez a hipotézis részben igazolódtott, mivel a szülők valóban kiemelték, hogy szeretnék elősegíteni a gyermekek állatokkal való kapcsolatának fejlődését. Azonban voltak olyan esetek is, ahol a szülők más célokkal is motiválták a gyermekeket, például azért, hogy a gyermek olyan élményeket szerezzon, amelyek otthon nem elérhetők, mivel kutyát nem tarthatnak. Ezzel együtt a kutyák iránti bizalom és szeretet elősegítése volt az egyik legfontosabb motiváló tényező a gyermekek beíratásánál.

Második hipotézisem szerint a terápiás foglalkozásra jelentkező gyermekek mindegyike kedveli a kutyákat. Ez a hipotézis nem igazolódott be teljes mértékben. A kutatás során kiderült, hogy nem minden gyermek kedvelte a kutyákat. Egy gyermek kifejezetten félt tőlük, míg két másik gyermek kezdetben félt tőlük. Ez azt mutatja, hogy bár a kutyaterápia sok gyermek számára vonzó lehetőség, nem minden esetben indulnak pozitív érzelmekkel a kutyákkal való találkozások előtt.

Harmadik hipotézisem, hogy a kutyaterápia hatására fél év elteltével javulás figyelhető meg a gyermekek kommunikációs képességeiben. Ez a hipotézis részben igazolódott, mivel a kutyaterápiás foglalkozások során a gyermekek kommunikációs készségei ugyan javultak, de két esetben nem tettek külön említést róla. A kutyákkal való közvetlen interakciók elősegítették a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztését, ami hozzájárult a gyermekek magabiztosabb megnyilvánulásához és interakcióihoz. A gyermekek bátrabban fejezték ki magukat, ami a szociális kapcsolatok kezdeményezését és fenntartását is segítette.

Utolsó előtti hipotézisem, mi szerint a terápiás foglalkozások során a gyermekek fokozott bizalmat alakítanak ki a kutyák iránt. Ez a hipotézis beigazolódott. A kutyaterápia során az összes gyermek fokozott bizalmat alakított ki a kutyák iránt, bár egy gyermek esetében a bizalom ugyan nem alakult ki teljes mértékben, viszont mindenképp javulás figyelhető meg rajta. Ez pedig azt jelzi, hogy a kutyákkal való kapcsolatok kialakulása egyéni ütemben történik, és nem minden gyermek képes ugyanabban az időkeretben teljesen megszabadulni félelmétől.

Utolsó hipotézisem pedig, hogy a fél éves kutyaterápia javítja a gyermekek szociális készségeit, a társas kapcsolatok kezdeményezését és fenntartását. Ez a hipotézis igazolódott, mivel a kutatás során megfigyeltük, hogy a kutyaterápiás foglalkozások során a gyermekek szociális készségei valóban fejlődtek. A gyermekek bátrabban kezdtek el kapcsolatokat kezdeményezni másokkal, különösen más gyermekekkel, és nyitottabbá váltak a társas interakciók iránt. A kutyaterápiás élmények közös megélése segítette a társas kapcsolatok erősödését, és elősegítette a baráti kapcsolatok kialakulását.

Összességében tehát a kutyaterápia hatásai a gyermekek fejlődésére különböző mértékben voltak megfigyelhetők. A kommunikációs készségek és a szociális interakciók javulása, valamint a kutyák iránti bizalom növekedése pozitív eredményeket hozott, de nem minden gyermek esetében alakultak ki ugyanabban az ütemben a kívánt hatások.

Summary

The results of the dog therapy programs show significant impacts on children's development, particularly in the areas of social skills, self-confidence, and bravery. Based on experiences and research conducted with various children, we can make several important observations.

First, dog therapy led to a notable increase in children's bravery and self-confidence. Children who were initially afraid of dogs gradually overcame their fears and developed trust in the animals. Positive experiences with dogs, such as their playful behavior, honest relationships, and direct interactions, helped children become more confident. Successful interactions with dogs strengthened their self-esteem and gave them a sense of control in situations, building trust with the dogs. These experiences made children more confident not only with dogs but also with peers and other people.

The development of social skills was also a key result of dog therapy. Children who were initially reserved or had difficulties making friends became increasingly capable of forming relationships, not just with the dogs, but with other children as well. The direct contact with dogs helped children open up more and initiate interactions with others. Dog therapy sessions not only strengthened the love for dogs but also gave children opportunities to become more socially active, understand their peers better, and build friendships.

In addition to bravery and self-confidence, dog therapy also contributed to the improvement of children's communication skills. Through building relationships with the dogs, children learned how to respond to dogs' body language and interact with them. This helped improve their verbal and non-verbal communication skills, as they became better at expressing their intentions, desires, and reactions to the dogs' behavior. The dogs played an important role in encouraging children to actively engage in interactions, which further boosted their self-confidence and bravery.

Along with bravery and self-confidence, children also developed better separation skills through therapy. Some children, who had previously been anxious around dogs, gradually became more comfortable being near them, learning how to interact appropriately. This not only increased their trust in dogs but also helped reduce their anxiety. According to parents, the presence of the dogs became an enjoyable experience for the children, replacing anxiety with curiosity and affection.

At the family level, there were positive effects as well: dog therapy allowed children and parents to share experiences, strengthening family bonds. Parents reported that after the sessions, children were eager to share their dog-related experiences and expressed interest in having a dog at home in the future. These shared dog experiences became a bonding activity for the family, helping strengthen relationships within the family unit.

Overall, dog therapy played a crucial role in children's social, emotional, and cognitive development. Strengthening trust in dogs, increasing self-confidence, boosting bravery, and improving social skills all contributed to the holistic development of children.

The therapy positively influenced not only the relationship with the dogs but also the interactions between the children and their environment, leading to significant, lasting changes in the children's lives.

Felhasznált irodalom:

- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény Link: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0900027.smm> (Letöltés: 2025.03.20)
- Antalka Zsoltné, (2016), *Kutyaterápia fejlesztő és jótékony hatásai az óvodás (SNI) gyerekek fejlődésében.*, CsaládiNet, Link: https://www.csaladinet.hu/hirek/gyerekneveles/gyerekek_fejlodesere/23438/kutyaval_asszisztalt_foglalkozasok_jotekony_hatasa_az_oktatas-neveles_folyamataban (Letöltve: 2025.03.26)
- Babos Edit: (2013) *Állatasszisztált terápia módszertani előtanulmány óvodáskorú gyerekek kutyával történő fejlesztésére*, *Alkalmazott Pszichológia* 13(3):59–81. Link: <https://doksi.net/hu/get.php?lid=35299> (Letöltés: 2025.03.12)
- Bánszky Noémi (2025) *Terápia macskákkal*, Budapest, Kulcslyuk Kiadó
- Bánszky Noémi, Kardos Edina, Rózsa Linda, Gerevich József, (2012) *Az állatok által asszisztált terápiai vonatkozásai*, *Psychiat Hung*, 27 (3):180-190.p. Link: https://www.gerevichjosef.hu/uploads/1/1/6/5/11659830/bnszky_s_mtsai_2012.pdf (Letöltés: 2025.03.23)
- Bauer Zita, Gonda Judit, (2020), *Tanuljunk emberséget az állatoktól!*, *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat* 8. évf., 3. szám 93–115. Link: <https://doi.org/10.31074/gyntf.2020.3.93.115> (Letöltve: 2025.03.24)
- Boris M. Levinson, Gerald P. Mallon, (1997), *Pet-Oriented Child Psychotherapy*, Link: <https://mys1cloud.com/cct/ebooks/9780398066741.pdf> (Letöltve: 2025.04.06)
- Cynthia K. Chandler, (2012), *Animal Assisted Therapy in Counseling*, Link: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203832103/animal-assisted-therapy-counseling-cynthia-chandler> (Letöltés: 2025.04.13)
- Jan Fennell, (2002), *Kutyapszichológia*, Budapest, Magyar Könyvklub
- jgyp.hu, Köből Erika, (n.d.) *3.3.1. Az állat-asszisztált terápia rövid története*. In: *Állatasszisztált foglalkozások*, Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Mentorháló. Link:

http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Allatasszisztalt_foglalkozasV2/331az_II_atasszisztlt_terpia_rvid_trtnete.html (Letöltve: 2025.03.13.)

- Köből Erika, Topál József: (n.d.) *Játék vagy munka? A kutyás terápia lehetőségei a tanulásban akadályozott gyermekek fejlesztésében*, MTA TTK Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Kutatóintézet, 161.p. Link: <https://docplayer.hu/113866779-Jatek-vagy-munka-a-kutyas-terapia-lehetosegei-a-tanulasban-akadalyozott-gyermekek-fejleszteseben.html> (Letöltés: 2025.03.16)
- matesze.hu, (n.d.) *A terápiás kutyák vizsgaszabályzata*, Link: <https://matesze.hu/documents/document/terapias-kutyak-vizsgaszabalyzata-document-202502041851.pdf> (Letöltés: 2025.04.14)
- Patay László, (1975), *Kutyák – Búvárzsebkönyvek*, Budapest, Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó
- Pieke Noémi, (2017) *Autizmus és kutyás terápia*, A Balansz Egészségfejlesztő Központ, Link: <https://balanszek.hu/2017/11/autizmus-es-kutyas-terapia-1/> (Letöltés: 2025.03.14)
- Serpell, J. A. (2003). *Anthropomorphism and anthropomorphic selection—beyond the “cute response”*. *Society & Animals*, 11, 83–100.
- Szabó Edit, Varga Viola: (2019) *Módszertani Anyag: Kutyás terápia a fejlesztő nevelés-oktatásban*, DNRE Immanuel Otthona és Fejlesztő Nevelés-Oktatást végző Iskola, 7.p. Link: https://immanuelotthon.hu/projects/immanuelotthon/uploads/document/file/25/hu/5cd128945259fma_kutyas_A4_cmyk_3mmbled.pdf (Letöltés: 2025.03.23.)
- tappancssegitokutyasok.hu, (2024), *Hogyan válasszunk megfelelő kutyát terápiás munkához?* Link: <https://tappancssegitokutyasok.hu/hogyan-valasszunk-megfelelo-kutyat-terapias-munkahoz/> (Letöltés: 2025.04.13)
- Terápiás Nyuszi Alapítvány, *Rólunk*, Link: <https://terapiasnyuszi.hu/rolunk/> , (Letöltve: 2025. 03.25.)
- Topál József, Verbó Szemőke, Uzsonyi Erzsébet, (2017) *Halmazottan sérült tanulók figyelmi viselkedésének vizsgálata terápiás kutya jelenlétében*, *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 5.évf., 3.szám, 3-17, Link: https://real-j.mtak.hu/21786/2/gyermekneveles_2017_5_2.pdf (Letöltve: 2025.03.29)

Mellékletek:

Interjú kérdések:

Gyermekek számára, terápia előtt – után:

1. Van háziállatod?
2. Milyen háziállatod van?
3. Szereted a kutyákat?
4. Van otthon kutyád?
5. Ha nincs, de lehetne, szeretnél otthonra kutyát?
6. Ha van, mit szeretsz/szoktál vele játszani?
7. Hogyan érzed magad, ha egy kutya közelében vagy?
8. Milyen gyakran játszol más gyerekekkel?
9. Szeretsz csapatban dolgozni vagy inkább egyedül szeretsz játszani?
10. Mennyire érzed magad bátornak, amikor új dolgokat próbálsz ki?
11. Szeretsz segíteni másoknak?
12. Hogyan érzed magad, ha valaki megkér, hogy segíts neki?
13. Milyen gyakran érzed úgy, hogy jól végzel valamit?
14. Szeretsz új barátokat szerezni?

Szülők számára a terápia előtt:

1. Milyen a gyermeke viszonya az állatokhoz, különösen a kutyákhoz?
2. Hogyan viselkedik gyermeke, amikor új helyzetekkel szembesül?
3. Mennyire motivált a gyermeke az új feladatok és kihívások iránt?
4. Hogyan viselkedik gyermeke, amikor más gyerekekkel játszik?
5. Hogyan értékeli gyermeke önbizalmát? Hogyan reagál gyermeke, amikor dicséretet kap?
6. Mennyire hajlandó a gyermeke együttműködni másokkal?
7. Hogyan viselkedik gyermeke, amikor valaki segítséget kér tőle?
8. Milyen gyakran mutatja gyermeke, hogy büszke magára?
9. Hogyan érzi, mennyire könnyen barátkozik a gyermeke?
10. Mi miatt érezte úgy, hogy szeretné, hogy gyermeke részt vegyen állatasszisztált foglalkozáson?

Szülők számára a terápia után:

1. Milyen lett a gyermeke viszonya az állatokhoz, különösen a kutyákhoz?
2. Hogyan viselkedik most a gyermeke, amikor új helyzetekkel szembesül?
3. Mennyire vált motiválttá a gyermeke az új feladatok és kihívások iránt?
4. Hogyan viselkedik most a gyermeke, amikor más gyermekekkel játszik?
5. Hogyan változott gyermeke önbizalma a foglalkozások hatására?
6. Hogyan reagál jelenleg a gyermeke, amikor dicséretet kap?
7. Mennyire hajlandó most a gyermeke együttműködni másokkal?
8. Hogyan viselkedik a gyermeke, amikor valaki segítséget kér tőle?
9. Milyen gyakran mutatja most a gyermeke, hogy büszke magára?
10. Hogyan érzi, mennyire könnyen barátkozik most a gyermeke?
11. Úgy érzi, hogy a foglalkozás beváltotta a hozzá fűzött reményeket?

Hozzájárulási nyilatkozat interjú kutatáshoz

Kutatás címe: *Kutyaterápia a gyógypedagógiában*

Kutató neve: Tegzes Blanka Anna

Intézmény neve: Miskolci Egyetem

Interjú időpontja: 2024.11.08.

Alulírott, _____, ezúton hozzájárulok, hogy részt vegyek a fent nevezett kutatásban, amelyet Tegzes Blanka Anna végez a szakdolgozatának elkészítése céljából. A nyilatkozatot aláírva kijelentem, hogy a kutatás részleteit megértettem, és önkéntesen hozzájárulok az interjún való részvételhez. Az interjú során adott válaszaim a kutató szakdolgozatában felhasználhatók.

A hozzájárulás tartalma:

1. Hozzájárulok, hogy az interjú során elhangzottakat a kutató rögzítse és dokumentálja.
2. Beleegyezem, hogy a kutató az interjú szövegét és tartalmát a szakdolgozat részeként felhasználja és elemezze.
3. Kijelentem, hogy a kutatás során felmerülő adataimat kizárólag a szakdolgozatban való felhasználás céljából szolgáltatom, és azokat a kutatás lezárultával, a hatályos adatvédelmi szabályozásoknak megfelelően, bizalmasan kezelik.
4. Tudomásul veszem, hogy a kutatás során adott válaszaim név nélkül kerülnek felhasználásra, biztosítva anonimitásomat.
5. Megértem, hogy bármikor visszavonhatom a hozzájárulásomat, és kérhetem adataim törlését a kutatásból, az interjú befejezése előtt vagy azt követően.

Aláírással igazolom, hogy hozzájárulásomat önkéntesen és megfelelő tájékoztatás mellett adtam meg.

Aláírás: _____

Név : _____

Dátum: 2024.11.08.

Szülői hozzájárulási nyilatkozat interjúk kutatáshoz kiskorú részére

Kutatás címe: *Kutyaterápia a gyógypedagógiában*

Kutató neve: Tegzes Blanka Anna

Intézmény neve: Miskolci Egyetem

Interjú időpontja: 2024.11.08.

Alulírott, _____, ezúton hozzájárulok, hogy gyermekem, _____, részt vegyen a fent nevezett kutatásban, amelyet Tegzes Blanka Anna végez a szakdolgozatának elkészítése céljából. Nyilatkozatommal igazolom, hogy megértettem a kutatás részleteit, és beleegyezésem adom, hogy gyermekem részt vegyen az interjúban. Tudomásul veszem, hogy a kutatás során megadott válaszok gyermekem nevének feltüntetése nélkül, anonim módon kerülnek feldolgozásra.

A hozzájárulás tartalma:

1. Hozzájárulok, hogy gyermekem válaszait a kutató rögzítse és a szakdolgozat részeként felhasználja.
2. Beleegyezem, hogy gyermekem válaszait a kutatás céljából dokumentálják és elemezzék.
3. Kijelentem, hogy gyermekem adatait kizárólag a kutatás céljaira használják fel, és azokat a kutatás lezárultával bizalmasan kezelik.
4. Tudomásul veszem, hogy gyermekem anonimitását a kutatás során biztosítják.
5. Tudom, hogy hozzájárulásomat bármikor visszavonhatom, és kérhetem gyermekem adatainak törlését a kutatásból az interjú befejezéséig vagy azt követően.

Aláírással igazolom, hogy a hozzájárulásomat önkéntesen és teljes körű tájékoztatás mellett adtam meg.

Szülő/gondviselő aláírása: _____

Név: _____

Gyermek neve: _____

Gyermek életkora: _____

Dátum: 2024.11.08.

Hozzájárulási nyilatkozat interjú kutatáshoz

Kutatás címe: *Kutyaterápia a gyógypedagógiában*

Kutató neve: Tegzes Blanka Anna

Intézmény neve: Miskolci Egyetem

Interjú időpontja: 2025.04.01.

Alulírott, _____, ezúton hozzájárulok, hogy részt vegyek a fent nevezett kutatásban, amelyet Tegzes Blanka Anna végez a szakdolgozatának elkészítése céljából. A nyilatkozatot aláírva kijelentem, hogy a kutatás részleteit megértettem, és önkéntesen hozzájárulok az interjún való részvételhez. Az interjú során adott válaszaim a kutató szakdolgozatában felhasználhatók.

A hozzájárulás tartalma:

6. Hozzájárulok, hogy az interjú során elhangzottakat a kutató rögzítse és dokumentálja.
7. Beleegyezem, hogy a kutató az interjú szövegét és tartalmát a szakdolgozat részeként felhasználja és elemezze.
8. Kijelentem, hogy a kutatás során felmerülő adataimat kizárólag a szakdolgozatban való felhasználás céljából szolgáltatom, és azokat a kutatás lezárultával, a hatályos adatvédelmi szabályozásoknak megfelelően, bizalmasan kezelik.
9. Tudomásul veszem, hogy a kutatás során adott válaszaim név nélkül kerülnek felhasználásra, biztosítva anonimitásomat.
10. Megértem, hogy bármikor visszavonhatom a hozzájárulásomat, és kérhetem adataim törlését a kutatásból, az interjú befejezése előtt vagy azt követően.

Aláírással igazolom, hogy hozzájárulásomat önkéntesen és megfelelő tájékoztatás mellett adtam meg.

Aláírás: _____

Név : _____

Dátum: 2025.04.01.

Szülői hozzájárulási nyilatkozat interjúk kutatáshoz kiskorú részére

Kutatás címe: *Kutyaterápia a gyógypedagógiában*

Kutató neve: Tegzes Blanka Anna

Intézmény neve: Miskolci Egyetem

Interjú időpontja: 2025.04.01.

Alulírott, _____, ezúton hozzájárulok, hogy gyermekem, _____, részt vegyen a fent nevezett kutatásban, amelyet Tegzes Blanka Anna végez a szakdolgozatának elkészítése céljából. Nyilatkozatommal igazolom, hogy megértettem a kutatás részleteit, és beleegyezésem adom, hogy gyermekem részt vegyen az interjún. Tudomásul veszem, hogy a kutatás során megadott válaszok gyermekem nevének feltüntetése nélkül, anonim módon kerülnek feldolgozásra.

A hozzájárulás tartalma:

6. Hozzájárulok, hogy gyermekem válaszait a kutató rögzítse és a szakdolgozat részeként felhasználja.
7. Beleegyezem, hogy gyermekem válaszait a kutatás céljából dokumentálják és elemezzék.
8. Kijelentem, hogy gyermekem adatait kizárólag a kutatás céljaira használják fel, és azokat a kutatás lezárultával bizalmasan kezelik.
9. Tudomásul veszem, hogy gyermekem anonimitását a kutatás során biztosítják.
10. Tudom, hogy hozzájárulásomat bármikor visszavonhatom, és kérhetem gyermekem adatainak törlését a kutatásból az interjú befejezéséig vagy azt követően.

Aláírással igazolom, hogy a hozzájárulásomat önkéntesen és teljes körű tájékoztatás mellett adtam meg.

Szülő/gondviselő aláírása: _____

Név: _____

Gyermek neve: _____

Gyermek életkora: _____

Dátum: 2025.04.01.